

Mittuniversitetet

MID SWEDEN UNIVERSITY

Mittuniversitetet
Samhällsvetenskapliga Institutionen i Östersund
Kandidatuppsats i Företagsekonomi

**Förväntningar och utfall av revisionen
i nystartade mikroföretag**

Författare: Pia Åström
Handledare: Anna-Maria Jansson
Examinator: Jan Hemlin
Östersund 11 juni 2009

Förord

Jag vill rikta ett stort tack till min handledare Anna-Maria Jansson som har väglett mig genom uppsatsarbetet. Även ett tack till respondenterna som tagit sig tid och ställt upp på intervjuer, utan er hjälp hade jag inte kunnat skriva den här uppsatsen. Sist men inte minst vill jag tacka Johannes för allt stöd och alla råd på vägen.

Östersund juni 2009

Pia Åström

Uppsatsens titel:	Förväntningar och utfall av revisionen i nystartade mikroföretag
Slutdatum:	2009-06-11
Nivå:	Kandidatuppsats i Företagsekonomi
Författare:	Pia Åström
Handledare:	Anna-Maria Jansson

Bakgrund: Sedan 1988 har alla svenska aktiebolag oavsett storlek varit tvungna att ha en kvalificerad revisor som granskar företagets räkenskaper. Idag är Sverige ett av två länder i EU som fortfarande har kvar revisionsplikten för små företag. Inom EU finns bestämmelser som medger medlemsländerna att undanta små företag från revisionsplikt. Utifrån undantagsbestämmelserna har en utredning gjorts i Sverige och ett lagförslag har lagts fram som innebär att 96,5 procent av alla företag i Sverige kan välja om de vill bli reviderade eller inte. Revisionspliktens vara eller inte vara har diskuterats flitigt i Sverige och studier har gjorts avseende vilken relation företagen har med revisorn, vilken nytta är med revisionen och vilka faktorer som spelar in vid frivillig revision. En inriktning som inte närmare undersökts är hur nystartade mikroföretag ser på revisionsplikten, vilket leder fram till uppsatsens frågeställning.

Frågeställning: Vilka förväntningar hade mikroföretag på revisionen och revisorn när företagen startades? Efter första revisionen, uppfylldes förväntningarna på revisionen och revisorn? Hur kommer mikroföretagen att handla om revisionsplikten försvinner?

Syfte: Att beskriva nystartade mikroföretags förväntningar och uppfattning av revisionen och revisorn samt att beskriva vad mikroföretagen får ut av revisionstjänsten.

Metod: För att uppnå uppsatsens syfte har en kvalitativ studie genomförts. Insamlingen av data har skett genom personliga intervjuer med fem företagsledare i mikroföretag hemmahörande i Skellefteå. Intervjuerna har skett med utgångspunkt från en intervjuguide. Övrig information har samlats från artiklar, avhandlingar, tryckta verk och internetsidor.

Slutsats: Mikroföretagen verkar vara nöjda med vad revisorn presterar och majoriteten tror att de kommer att behålla revisorn om revisionsplikten tas bort. Företagen efterfrågar då att revisorn har en mer rådgivande roll. En faktor är dock priset som avgör hur mycket revisorn kommer att anlitas.

Nyckelord: revision, revisionsplikt, revisor, mikroföretag, förväntningsgap, nytta med revision, rådgivare

Abstract

Title:	Expectations and outcomes of the audit in newly established micro-enterprises
Examination date:	2009-06-11
Level:	Bachelor thesis within Business Administration
Author:	Pia Åström
Tutor:	Anna-Maria Jansson

Background: Since 1988, all Swedish limited companies, regardless of size have been obliged to have a qualified auditor to examine the accounts of the company. Today, Sweden is one of two countries in Europe that still has the auditing duty for small businesses. In the EU, there are provisions, which allow Member States to exempt small companies from auditing duty. Based on the exemption provisions, an investigation has been made in Sweden and an act proposal has been presented where 96.5 percent of all enterprises in Sweden can choose if they want to be revised or not. The auditing duty's be or not to be has been discussed widely in Sweden and studies have been made concerning the relationship that the companies have with the auditor, the use of the audit and the factors that might come into play if audit is made voluntary. A focus that is not thoroughly explored is how newly established micro-enterprises view the audit duty, which leads up to the research questions.

Research questions: What expectations had micro-enterprises on the audit and the auditor when starting their businesses? After the first audit, were the expectations of the audit and the auditor met? How will the micro-enterprises deal if the auditing duty disappears?

Purpose: To describe newly established micro-enterprises' expectations and perceptions of the audit and the auditor, and to describe what the micro-enterprises benefit from the audit service.

Method: To achieve the purpose of the paper, a qualitative study has been done. Data collection was done through personal interviews with five managers in micro-enterprises in Skellefteå. The interviews have been done on the basis of an interview guide. Other information was collected from articles, dissertations, printed works and homepages on internet.

Conclusion: Micro-enterprises appear to be satisfied with what the auditor is performing and the majority thinks that they will keep the auditor if the auditing duty removes. Companies are demanding that the auditor will have a more advisory role. One factor, however, is the price that determines how much the auditor will be hired.

Keywords: audit, auditing duty, auditor, accountant, micro-enterprises, expectation gap, benefit of the audit, advisers

Innehåll

1. Introduktion.....	1
1.1 Bakgrund	1
1.2 Problemdiskussion.....	2
1.3 Frågeställning	3
1.4 Syfte.....	3
1.5 Avgränsning.....	3
1.6 Definition.....	3
1.7 Disposition.....	4
2. Teoretisk referensram.....	5
2.1 Revisionen	5
2.2 Revisorrollen i små företag.....	5
2.2.1 Revisorns lagstadgade uppgifter	5
2.2.2 Rådgivningsrollen	6
2.3 Förväntningsgap på revisionen i små företag	8
2.4 Revisionskravet	9
2.5 Vem är intresserad av att ett mikroföretag revideras?	10
2.5.1 Ägare, företagsledning och styrelse.....	10
2.5.2 Kreditgivare	12
2.5.3 Kunder.....	12
2.5.4 Anställda	12
2.5.5 Samhället.....	13
3. Metod	14
3.1 Angreppssätt	14
3.1.1 Undersökningsmetod	14
3.2 Tillvägagångssätt	16

3.2.1 Litteraturstudie	16
3.2.2 Upplägg av intervju.....	16
3.2.3 Urval av respondenter	16
3.2.4 Genomförande av intervju	17
3.3 Bearbetning och analys av insamlat material	18
3.4 Metodproblem	18
3.4.2 Källkritik	19
3.4.3 Metodreflektion.....	20
4. Empiri.....	21
4.1 ErUtveckling.....	21
4.2 Falkträsket Gräv AB	22
4.3 Karma hår & massage.....	23
4.4 Reseproducenten.....	25
4.5 Wayne's Coffee	26
4.6 Sammanfattning.....	27
5. Analys.....	30
5.1 Revisorrollen i mikroföretag	30
5.2 Förväntningsgap på revisionen i mikroföretag	31
5.3 Revisionskravet	31
5.4 Vem är intresserad av att ett mikroföretag revideras?	32
6. Slutdiskussion.....	34
6.1 Slutsatser.....	34
6.2 Förslag till fortsatta studier.....	35
6.3 Egna reflektioner	35
Referenslista	36
Bilaga 1 – Intervjuguide	39

Figurförteckning

Figur 2.5 – Mikroföretagets intressenter.....	10
---	----

Tabellförteckning

Tabell 4.6 – Sammanfattning empiri.....	27
---	----

Förkortningslista

AB	Aktiebolag
ABL	Aktiebolagslagen
AICPA	American Institute of Certified Public Accountants
al.	alia
art.	artikel
dnr.	diarienummer
EC	European Community
EEG	Europeiska Ekonomiska Gemenskapen
EG	Europeiska Gemenskapen
EU	Europeiska Unionen
FAR	Föreningen Auktoriserade Revisorer
Kap.	kapitel
m.m.	med mera
no.	number
nr.	nummer
RS	Revisionsstandard i Sverige
s.	sida
SOU	Sveriges Offentliga Utredningar
SRS	Svenska Revisorsamfundet
UK	United Kingdom
vol.	volume

1. Introduktion

Detta kapitel beskriver revisionspliktens utveckling, eventuella avskaffande och vad den innebär för ett företag. Vidare i problemdiskussionen diskuteras tidigare forskning kring revisionspliktens vara eller icke vara och mynnar ut till den frågeställning och syfte som ska besvaras i uppsatsen.

1.1 Bakgrund

I svensk rätt infördes för första gången regler om revision redan i 1895 års lag om aktiebolag. Kraven som ställdes då var att alla företag skulle utse en person som granskade företagets räkenskaper och styrelsens förvaltning. Några krav ställdes dock inte på granskningspersonens kompetens (SOU 2008:32). När Kammarkollegiet på 1980-talet uppskattat att antalet kvalificerade revisorer var tillräckligt föreslogs i propositionen 1981/82:171, att alla aktiebolag skulle ha en kvalificerad revisor. Skälen som anfördes var att en effektiv och sakkunnig revision kunde bekämpa ekonomisk brottslighet och andra oegentligheter som förekommer vid näringsverksamhet (SOU 2008:32). De nya reglerna om krav på kvalificerad revisor för alla aktiebolag trädde ikraft 1 januari 1983 för nybildade aktiebolag. För ordinarie företag gällde reglerna från första ordinarie bolagsstämma som hålls efter utgången av 1987 (SOU 2008:32). Reglerna om revisionsplikten återfinns numera i nionde kapitlet i aktiebolagslagen¹. I ABL stadgas att ett aktiebolag ska ha minst en revisor (9 kap. 1 § ABL). Revisorns uppgift är att granska företagets årsredovisning och bokföring samt styrelsens och den verksällande direktörens förvaltning. Vidare uppställer lagen krav på att granskningen ska vara så ingående och omfattande som god revisionsred kräver (9 kap. 3 § ABL). Revisorn ska följa bolagsstämmans anvisningar, om de inte strider mot lag, bolagsordningen eller god revisionsred (9 kap. 4 § ABL). Efter varje räkenskapsår ska revisorn lämna en revisionsberättelse till bolagsstämman (9 kap. 5 § ABL).

Reglerna om revision i Sverige gäller idag, som tidigare nämnts, för alla svenska aktiebolag oavsett storlek. Inom EU finns bestämmelser om lagstadgad revision i bland annat det fjärde bolagsdirektivet² som Sverige i och med medlemskapet är skyldiga att följa. Artikel 51 i fjärde bolagsdirektivet stadgar om obligatorisk revision av företagets årsbokslut och granskning av förvaltningsberättelsen. Samma artikel medger även att medlemsstater får undanta små företag från revisionsplikt. Som små företag räknas företag som på balansdagen inte överskrider två av följande gränsvärden³ (art. 11 fjärde bolagsrättsliga direktivet):

- Balansomslutning: 4 400 000 euro (41 019 000 kronor)
- Nettoomsättning: 8 800 000 euro (82 038 000 kronor)
- Medelantalet anställda under räkenskapsåret: 50

¹ Aktiebolagslag (ABL) (2005:551).

² Rådets fjärde direktiv (78/660/EEG).

³ 2006 års ändringsdirektiv den 5 september 2008 (2006/46/EG).

Av de medlemsstater som var medlemmar innan utvidgningen av EU 2004 är det endast Sverige och Malta som idag inte utnyttjar undantaget (SOU 2008:32). Regeringen beslutade dock den 7 september 2006 att tillkalla en särskild utredare för att bland annat se över reglerna om revision för företag (Direktiv 2006:96). Utredaren gavs senare även i uppgift att föreslå de ändringar som krävs för att ta bort revisionsplikten från de små företagen (Direktiv 2006:128). Utredningen mynnade ut till ett delbetänkande⁴ där revisionsplikten föreslås avskaffas för små företag. Gränsvärdena i förslaget uppgår till värdena enligt gemenskapsrättsliga regler. Bestämmelserna föreslås träda ikraft den 1 juli 2010 och tillämpas för det räkenskapsår som börjar närmast efter den 30 juni 2010 (SOU 2008:32).

Avskaffas revisionsplikten kommer 96,5 procent av alla aktiebolag kunna välja om de vill revideras eller inte (SOU 2008:32). Följden av avskaffandet medför en minskning av företagens kostnader för revision med 5,8 miljarder kronor per år (SOU 2008:32). Den största fördelen för de små företagen är att de kan välja vilken typ av revisions- och redovisningstjänster de behöver, vilket minskar kostnaderna för företagen.

1.2 Problemdiskussion

Under senare år har revisionspliktens vara eller icke vara för små företag debatterats flitigt i Sverige. Ämnet blev ännu mer aktuellt då delbetänkandet om avskaffandet av revisionsplikten lämnades under våren 2008. I den svenska doktrinen har dock få studier om revision genomförts. Tobias Svanström är en av de forskare som bidragit till kunskap inom området. I sin licentiatuppsats från 2004 undersöker Svanström vilken relation mindre och medelstora företag har till revisorn. Svanström kommer fram till att revisorn i ett företag har en primär roll som rådgivare, men anses som en dyr resurs att anlita. Rådgivningen som utförs karaktäriseras främst av att den är operativ och revisionsnära. Svanström menar att företagen i större utsträckning saknar kunskap om revisorns lagstadgade uppdrag och att ökad kunskap skulle leda till att företagets förväntningar bättre infrias (Svanström, 2004).

Nyttan av revisionsplikten studeras för första gången i Sverige av Thorell och Norberg. I studien från 2005 sker en kartläggning av för- och nackdelar med lagstadgad revisionsplikt i små svenska aktiebolag. I sin studie kommer Thorell och Norberg fram till att alla intressenter till ett företag tycker att revisionsplikten är bra, men att nyttan skiljer sig mellan olika intressenter. Slutsatsen som dras utifrån studien är att nyttan med revisionsplikten inte överstiger kostnaden och bör därför avskaffas. Små företag är inte i behov av någon revision utan behöver istället kvalificerade rådgivare (Thorell & Norberg, 2005).

Vilka faktorer som har samband med företagets efterfrågan på frivillig revision besvarar Svanström i sin avhandling från 2008. Studien visar på att företag som redan idag anlitar rådgivning från revisionsbyrå samt konsulterar inom redovisning, skatt och juridik kommer att behålla revisionen i större utsträckning. Det avgörande för mindre företag är hellre relationen som företaget har med revisionsbyrån (Svanström, 2008). En annan aspekt är att de

⁴ Avskaffande av revisionsplikten för små företag (SOU 2008:32).

företag som idag anlitar någon av de fyra stora revisionsbyråerna⁵ verkar vara mer benägna att behålla revisionen om plikten upphör. Orsaken antas vara att man inte vill förlora intressenternas förtroende genom att avsluta ett samarbete med en revisionsbyrå som signalerar ärlighet.

Som nämnts ovan har tidigare undersökts vilken relation företagen har med revisorn, vilken nyttan är med revisionen och vilka faktorer som spelar in vid frivillig revision. En vinkling som inte tagits upp tidigare är hur nystartade mikroföretag ser på revisionsplikten och vad de har för förväntningar på revisorn. Denna inriktning ligger till grund för de frågeställningar som presenteras i nästa avsnitt.

1.3 Frågeställning

- Vilka förväntningar hade mikroföretag på revisionen och revisorn när företagen startades?
- Efter första revisionen, uppfylldes förväntningarna på revisionen och revisorn?
- Hur kommer mikroföretagen att handla om revisionsplikten försvinner?

1.4 Syfte

Att beskriva nystartade mikroföretags förväntningar och uppfattning av revisionen och revisorn samt att beskriva vad mikroföretagen får ut av revisionstjänsten.

1.5 Avgränsning

I studien ingår endast mikroföretag som är aktiebolag. Andra företagsformer ingår inte i studien då dessa inte omfattas av den lagstadgade revisionsplikten. För att få insikt i hur nystartade företag ser på revisionsplikten görs en ytterligare avgränsning mot att endast mikroföretag som startades under år 2006 eller 2007 och som genomgått sin första revision omfattas av undersökningen.

1.6 Definition

Definitionen av mikroföretag som avses i förevarande studie följer den indelning som görs inom EU. Som ett mikroföretag räknas ett företag som sysselsätter färre än tio personer och vars omsättning eller balansomslutning inte överstiger två miljoner euro per år (2003/361/EC).

Med små företag avses i uppsatsen samma företag som omfattas av definitionen enligt fjärde bolagsrättsliga direktivet⁶. Mikroföretag tillhör omfattningen av små företag och benämns endast ”mikroföretag” i delar av uppsatsen som specifikt behandlar mikroföretag.

⁵ Ernst & Young, Deloitte, KPMG, Öhrlings PricewaterhouseCoopers.

⁶ Se avsnitt 1.1.

1.7 Disposition

I det *inledande kapitlet* ges en beskrivning av revisionspliktens utveckling, eventuella avskaffande och vad den innebär för ett mikroföretag. Därefter förs en problemdiskussion som leder fram till en beskrivning av uppsatsens frågeställning och syfte. Här redogörs även avgränsningarna för uppsatsen.

Kapitel två innehåller den teoretiska referensramen där revisionens syfte och hur företagen och dess omgivning påverkas av revisionen beskrivs. Kapitlet förklarar också hur revisorn väljs, vad revisorns har för uppgifter och hur revisionen går till.

I *tredje kapitlet* beskrivs tillvägagångssättet som använts för att utföra undersökningen. Här redogörs för vilken metod som använts och hur informationssamlingen gått till. Därefter redovisas hur den insamlade informationen bearbetats och analyserats. Kapitlet avslutas med en diskussion kring de metodproblem som finns.

Fjärde kapitlet presenterar den information som samlats in från de intervjuer som gjorts inom ramen för uppsatsen. Företagens svar presenteras separat från varandra utifrån de fyra delarna i frågeguiden, allmänt, dåtid, nutid och framtid. En sammanfattande tabell avslutar kapitlet.

Kapitel fem innehåller en analys av resultatet i empirikapitlet utifrån den teoretiska referensramen. Rubriksättningen och dispositionen följer uppställningen för den teoretiska referensramen.

I det avslutande *sjätte kapitlet* presenteras slutsatserna från den uppställda frågeställningen och uppsatsens syfte. Kapitlet innehåller även förslag till fortsatta studier inom området samt egna reflektioner.

2. Teoretisk referensram

I kapitlet redovisas den teoretiska referensramen som ligger till grund för analys av empirin. Inom referensramen beskrivs revisionens syfte och hur företagen och dess omgivning påverkas av revisionen. Här förklaras även hur revisorn väljs, vad revisorns har för uppgifter och hur revisionen går till.

2.1 Revisionen

Det finns olika typer av revision såsom; intern och extern revision, statlig och kommunal revision, miljörevision och taxeringsrevision. Revisionen som sådan är att planera, granska, bedöma och uttala sig om årsredovisning, bokföring och förvaltning med en yrkesmässig och kritisk inställning (FAR Förlag, 2006). Revisionen är nödvändig då ägarnas ansvar i ett aktiebolag är begränsat och det därav ställs krav på hur ett företags resultat och ställning visas utåt (FAR Förlag, 2006). Företagets styrelse och verkställande direktör har ansvaret för de uppgifter som lämnas om företagets ekonomiska situation och förvaltning. Företagets intressenter måste kunna lita på den information, som revisorn har till uppgift att kvalitetssäkra (FAR Förlag, 2006). Det främsta syftet med revisionen är därmed att öka trovärdigheten i företagsledningens rapportering (Thorell & Norberg, 2005). Genom att uppställa krav på revisorns kompetens och oberoende höjs kvaliteten på revisionen och trovärdigheten ökar. (Diamant, 2004).

2.2 Revisorrollen i små företag

2.2.1 Revisorns lagstadgade uppgifter

Revisorns lagstadgade uppgift är att granska företagets årsredovisning och bokföring samt styrelsens och den verkställande direktörens förvaltning (9 kap. 3 § ABL). Granskningen kan delas upp i räkenskapsrevision och förvaltningsrevision samt ytterligare granskning som tilldelas genom föreskrifter från bolagsstämman. Granskningen ska vara så ingående och omfattande som god revisionsred kräver (9 kap. 3 § ABL). En revisionsberättelse med slutsatserna från granskningen ska sedan läggas fram för företagets aktieägare på bolagsstämman. Bolagsstämman ska därefter avgöra frågan om ansvarsfrihet för styrelse och verkställande direktör utifrån revisionsberättelsen.

Det uppdrag som revisorn har att utföra ska ske i enlighet med de regler som finns i aktiebolagslagen, revisorslagen och enligt RS⁷ (ECON, 2007). De grundläggande principerna och tillvägagångssätten för revisionen stadgas i RS och används vid revision av ett företags årsredovisning, bokföring och förvaltning (Eriksson, 2009). Det första steget i en revision är att revisorn inhämtar kunskap om företagets verksamhet för att kunna identifiera och förstå de händelser som kan ha betydande påverkan för granskningen (RS 300). Utifrån informationen planerar sedan revisorn att granskningen ska ske av de områden där risken för väsentliga fel är störst. Revisionen ska alltid utföras i enlighet med god revisionsred. Med god revisionsred

⁷ Revisionsstandard i Sverige.

menas att revisorn ska planera och genomföra revisionen på så sätt att revisorn med rimlig grad kan försäkra sig om att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter (ECON, 2007). Det är Revisorsnämnden som ansvarar för att god revisionssed utvecklas men det är de svenska domstolarnas utslag som ytterst avgör vad som ska omfattas av uttrycket (FAR SRS, 2009). Revisorn ska granska ett urval av det underlag som finns. Utifrån underlaget ska revisorn bedöma de redovisningsprinciper som använts och utvärdera den samlade informationen i årsredovisningen. En granskning ska även ske om företagsledningen handlat i strid med ABL, årsredovisningslagen eller bolagsordningen. Revisorns granskning utmynnar i en revisionsberättelse samt ett förslag från revisorn om företagsledningen bör ges ansvarsfrihet (ECON, 2007).

Exakt hur revisionen läggs upp är beroende av hur komplext företaget är. Större företag granskas i flera steg under året, eftersom arbetet att granska allt är för omfattande för att hinna med efter årsskiftet. Små företag däremot granskas i de flesta fall endast i samband med årsbokslutet (Eriksson, 2009).

2.2.2 Rådgivningsrollen

En revisor kan ha olika roller i sin yrkesutövning och uppträda som både granskare och rådgivare (FAR Förlag, 2006). Den centrala och lagstadgade rollen är att utföra revisionsverksamhet och utgår från att revisorn är vald för att utföra revisionsarbete. Till revisionsverksamhet räknas även den rådgivning som revisorn ger utifrån iakttagelser gjorda under granskningsuppdraget. Vad som får ingå i rådgivningen styrs av lagbestämmelser och god yrkessed. Utöver den nämnda rådgivningen kan revisorn även utföra fristående rådgivning inom områden som har ett naturligt samband med revisionsverksamheten. Vad som ingår styrs av företagets efterfrågan. Rollen som fristående rådgivare får inte hindra revisorns självständighet och opartiskhet och begränsningar finns därför enligt lag och god yrkessed. Begränsningarna gäller endast där företaget är klienter i revisionsverksamheten (FAR Förlag, 2005).

Moberg (2003) delar upp revisorns arbete i tre olika roller. I den lagstadgade rollen utövar revisorn kontroll över klientens näringsverksamhet. Det arbete som revisorn utför åt klienten som inte tillhör den lagstadgade rollen delar Moberg i sin tur upp i två olika roller. I rollen som rådgivare ger revisorn råd till klienten inom vissa närliggande områden till revisionen, såsom exempelvis skatterådgivning. Den tredje rollen består av att revisorn hjälper klienten med övriga diverse uppgifter för klientens räkning.

Fördelar för företaget med att konsultera revisorn i rådgivningsfrågor är att revisorn redan har stor insyn i företaget genom sitt revisionsuppdrag och kan därför sätta sig in i frågor på kortare tid än utomstående konsulter. Revisorn kan även vara en person att bolla idéer med för en företagsledare som ensam står för beslutsfattandet. Rådgivningen kan även ha funktionen att lagar och förordningar följs på ett bättre sätt då revisorn har en rådgivande roll i företaget (FAR Förlag, 2005). Revisorn är dock aldrig med och fattar beslut utan kan endast lämna råd och synpunkter då ansvaret för beslutsfattandet ligger på företagsledningen.

Negativa sidor vid rådgivning är att revisorns självständighet och opartiskhet kan ifrågasättas. Även om revisorn själv anser sig uppfylla kraven som ställs, kan handlandet vid rådgivning ifrågasättas av utomstående. Exempel på hot mot revisorns självständighet och opartiskhet är självgranskningshot, egenintressehot och partsställningshot (FAR Förlag, 2005).

Kirby och King (1997) visar i sin studie att små företag är beredda att ta råd när de tycker att det är nödvändigt och om det är till ett rimligt pris. Revisorer är den klart mest använda externa supporten i de undersökta företagen och har från sin revideringsroll störst insyn i företagen. Trots det vänder sig inte företagen till sin revisor för råd vid frågor om specifika ledningsproblem såsom nyanställningar, marknadsföring, utveckling och konkurrens. Anledningen verkar vara att företagen tycker det är dyrt och att råden endast blir på ett allmänt plan.

Svanström (2008) menar i sin studie att revisionsbyråerna har en viktig roll som rådgivare i små företag men att den samtidigt är begränsad. Revisionsbyråerna var den enda rådgivaren som anlätades hos mer än hälften av företagen som medverkade i studien. De råd som handlade om att uppfylla lagkraven på redovisning och skatt samt företagets långsiktiga utveckling, ansåg företagen vara mest betydelsefulla. Rådgivningen är till största del koncentrerad till områden som ligger inom revisionens kärnområde och Svanström menar att revisionsbyråerna inte ses som lika kompetenta inom andra typer av frågor utanför revisionsområdet. Ytterligare ett hinder för annan rådgivning är att säkerställa revisorns oberoende. En viktig faktor för rådgivningens omfattning är företagets relation till revisorn, då efterfrågan ökar i takt med revisionsuppdragets längd, högt förtroende och positiva egenskaper från uppdraget (Svanström, 2008).

Relationen mellan små företag och dess revisor tenderar i allmänhet bestå under många år och de flesta företag verkar behålla sin revisor även om företagen inte anser sig få det mervärde som förväntats (Marriot & Marriot, 2000). Det menar också Andersson (1995) som visar i sin studie på att företag har stort förtroende för sin revisor och att samarbetet är viktigt för företaget. Däremot är revisorn aldrig med och fattar beslut då det skulle strida mot revisorns oberoende (Andersson, 1995). Revisorn kan anses vara ett viktigt bollplank och samarbetspartner och hjälper till med goda råd då företagsledaren själv inte har den kompetensen. Det är dock inte självklart att revisorn alltid ger råd utifrån företagets individuella behov (Svanström, 2004).

I Perssons studie från 1991 framkommer att företagsledare endast har få personer som de pratar med om sitt företag och att det är revisorerna som företagsledarna i största utsträckning vänder sig till. Persson menar att revisorn har en central roll i företagsledarens kontaktnät då de har god inblick i företaget och de ekonomiska förhållandena. Revisorn kan även ha inblick i företagarens privatekonomiska situation då den är nära sammankopplad med företaget. Studien visar även att valet av revisor ofta är väl genomtänkt för att få ut så mycket som möjligt av kontakten med revisorn (Persson, 1991).

2.3 Förväntningsgap på revisionen i små företag

Begreppet förväntningsgap har funnits länge och dess betydelse har diskuterats av många författare (Koh & Woo, 1998). Liggio (1974) var den första som använde begreppet inom området revision och definierade förväntningsgap som skillnaden mellan förväntningarna på revisionsarbetet hos användarna av de finansiella rapporterna och hos revisorerna själva. Definitionen utvidgades senare av Cohen Commission⁸ till att omfatta den skillnad som finns mellan vad samhället uppfattar att revisorn har för ansvar och vad revisorn tror att revisorns ansvar innebär (AICPA, 1978).

Porter (1993) anser att förväntningsgapet består av två huvudkomponenter och delar därför upp förväntningsgapet efter skillnaden mellan:

- Vad samhället förväntar sig att revisorn ska uppnå och vad som rimligen kan förväntas att revisorn ska uppnå.
- Vad samhället rimligen kan förvänta sig att revisorn ska utföra och vad revisorn uppfattas ha presterat. Denna del kan i sin tur delas upp efter:
 - Det gap som finns mellan de uppgifter som rimligen kan förväntas att revisorn utför och vilka uppgifter revisorn har att utföra enligt lagar och riktlinjer för revisionen (bristfällig standard).
 - Det gap som finns mellan den standard som samhället förväntar sig att revisorns arbete ska uppnå och den standarden som samhället upplever att revisorns arbete har (bristfälligt utförande).

Orsakerna till att förväntningsgapet beror enligt Porter (1993) på 50 procent av bristfällig standard hos revisorn, 34 procent är hänförliga till samhällets orealistiska förväntningar på revisorn och 16 procent beror på bristfälligt utförande av revisorn (Porter, 1993). Liknande slutsatser har Shaikh och Talha (2003) kommit fram till och menar att ett förväntningsgap finns på grund av otillräckliga redovisningsstandarder och frånvaro av acceptans för dessa standarder. Samhällets och den finansiella informationens intressenter har också orimliga förväntningar på revisorn.

Förväntningar som finns på den tjänst som köps av revisorn kan enligt Ojasalo (2001) delas upp i otydliga, underförstådda och orealistiska förväntningar. Med otydliga förväntningar vet inte alltid klienten vad den egentligen efterfrågar från revisorn och kan därför känna att något saknas, men vet inte exakt vad. Följden blir att klienten vill att situationen ska förbättras men vet inte hur. Underförstådda förväntningar är förväntningar som är så självklara att klienten inte tänker på att de kanske inte kommer att uppfyllas. Problemet uppstår när dessa underförstådda förväntningar inte uppfylls. Uttryckliga förväntningar är motsatsen till underförstådda och innebär att klienten är medveten om sina förväntningar och vet vad som gått fel om de inte uppnås. Den tredje typen av förväntningar är de orealistiska, som innebär att klienten har omöjliga eller högst osannolika krav som revisorn eller klienten själv inte kan

⁸ Commission on Auditors Responsibilities.

uppnå. Alla dessa förväntningar kan vara orealistiska och realistiska, och ju mer realistiska förväntningar klienten har på revisorn desto större möjlighet är det att förväntningarna uppfylls (Ojasalo, 2001).

Johansson (2005) menar att förväntningsgapet i mindre ägarledda företag är av mindre betydelse än i större företag. Relationerna mellan ägarna och revisorerna blir mer personliga i de ägarledda företagen och förtroendet för revisorn gör att gapet inte är så stort.

Enligt Kirby och King (1997) ser sig revisorn ha större närhet till företagen än vad företagarna upplever att de har till revisorn. Kirby och King (1997) menar att orsaken inte verkar vara kostnadsrelaterad utan istället på grund av revisorn saknar branschkunskap inom det område företagen bedriver verksamhet. Kostnaden framstår dock som en viktig faktor då företagarna i vissa fall avstår från att rådfråga revisorn eftersom de vet att det ökar den kostnad som debiteras för tjänsten (Marriot & Marriot, 2000).

I många fall saknar företagen kunskap om vad revisorn har för roll och vilka uppgifter revisorn ska och kan utföra enligt lag och god revisionssed. Företagen förväntar sig dock i allmänhet ett mervärde från revisionen och att revisorn utför mer än bara den lagstadgade revisionstjänsten (Marriot & Marriot 2000).

2.4 Revisionskravet

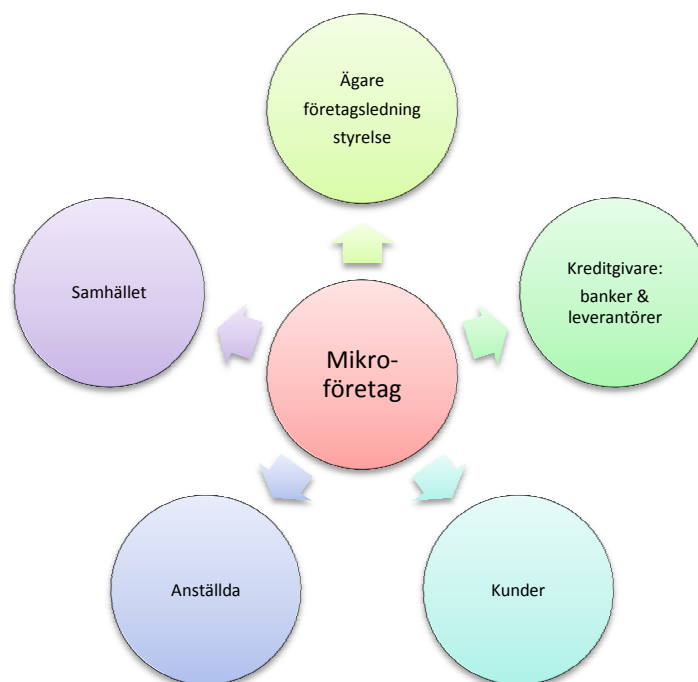
Vid val av revisor krävs att revisorn väljs av bolagsstämman för en fyraårsperiod. När perioden är slut kan omval ske av samma revisor. Vill företaget ha fler än en revisor får valet ske på annat sätt än genom bolagsstämman, om det föreskrivs i bolagsordningen (9 kap. 8 § ABL). Bolagsstämman kan även avsätta revisorn. För att kunna utses till revisor måste revisorn vara auktoriserad eller godkänd (9 kap. 12 § ABL). En revisor får inte ta revisionsuppdrag om det finns omständigheter som kan rubba förtroendet för revisorns opartiskhet eller självständighet (FAR SRS, 2009). För att säkerställa att så inte sker finns lagstadgade jävs- och oberoenderegler i ABL (9 kap. 17 §).

Diamant (2004) menar att oberoendereglernas främsta funktion är att se till att revisorn endast kan se till sina ekonomiska intressen inom ramen för revisorsreglerna. En omständighet som kan påverka revisorns oberoende är relationen till klienten. Faktorer som kan hota oberoendet är revisorns intresse i företaget samt revisorns förhållande till företagsledningen och företagets ägare (Diamant, 2004). Oberoendehotet diskuteras vidare av Thorell och Norberg (2005) som talar om två huvudproblem som aktualiseras när alla företag har revisionsplikt och det finns krav på revisorns oberoende. Det ena problemet är företag med många ägare, där det i praktiken är företagsledningen som utser revisor. Ett incitament uppkommer då för revisorn att hålla sig väl med företagsledningen för att få behålla uppdraget och att kunna sälja andra tjänster till företaget. Lagregler finns för att motverka nämnda problem, men ger upphov till ökade kostnader för små företag som måste följa dessa regler som gäller för alla aktiebolag.

Det andra problemet är det oberoendehot som föreligger i små företag men som inte går att komma åt med de lagregler som finns. Situationen uppstår då ägaren och styrelsen är samma person vilket i praktiken medför att det är samma person som väljer revisor som granskas. I nämnda situation behöver inte ägaren revisionen utan revisionen sker uteslutande utifrån andra intressenters intresse (Thorell & Norberg, 2005).

2.5 Vem är intresserad av att ett mikroföretag revideras?

Det finns många runt omkring ett företag som är intresserade av företagets revision och revisionen ska tillgodose många intressenters intressen som även kan stå emot varandra. Det normala som intressenterna förväntar sig av revisionen är att den genomförs av en kompetent och oberoende person, att denne säkerställer att räkenskaperna är i ordning och årsredovisningen är rättvisande samt att förvaltningen i företaget inte strider mot lagen (Thorell & Norberg, 2005). Då revisorn har rapporteringsskyldighet förväntas även att denne ska underlätta skattekontrollen och motverka brottlighet av olika slag. Andra fördelar med revision är att den befriar från personligt ansvar för styrelsen och underlättar företagets finansiering och erhållande av krediter (Thorell & Norberg, 2005).

Figur 2.5 – Mikroföretagets intressenter

2.5.1 Ägare, företagsledning och styrelse

Den primäre intressenten i ett företag är ägaren, som är intresserad av företagets ekonomiska information för att kunna bedöma om aktier eller andelar i företaget ska köpas, behållas eller säljas. Revisionen har då betydelse för att styrka informationen i årsredovisningen och förvaltningsberättelsen. Redovisningen behöver dock inte vara den enda informationskällan för aktieägaren utan även information som erhålls genom personlig kontakt med företagsledningen är viktig (Berry & Robertson, 2006).

Nytan av revisionen skiljer sig dock om företaget har flera ägare eller endast ägs av en person. Ägs företaget av en person har denne full insyn i företaget och har därför ingen direkt nytta av en revision. Ett mervärde skapas därmed endast när ett företag har ägare som inte ingår i företagsledningen eller styrelsen (Thorell & Norberg, 2005). Studier på små företag visar på att företag med utomstående ägare i högre grad efterfrågar revision än företag utan utomstående ägare (Svanström, 2008).

Företag kan ha nytta av revisionen även om det inte finns någon utomstående ägare genom att revisionen fungerar som en intern funktion. Den interna nytan av revisionen är dock individuell och skiljer sig både mellan olika företag och mellan olika regioner. Företagen i Svanströms (2008) undersökning ifrågasätter om nytan verkligen överstiger kostnaden med revisionen. I små företag kan den interna nytan av revisionen vara större då små företags system, rutiner och styrdokument inte är lika utvecklade som i större företag. Sett till underutvecklingen kan revisionen bidra till förbättrad kontroll och effektivitet i företaget (Svanström, 2008).

Wallace (1981) menar också att revisionen medför en kostnadsbesparing för företaget. Besparingarna sker genom att den operativa effektiviteten ökar genom förslag från revisorn och förluster på grund av misstag minskas genom revisionskontrollen. Kompletterande tjänster till revisionen kan även fås till en lägre kostnad. Andra fördelar med revisionen hänvisar Tabone och Baldacchino (2003) till i sin undersökning av enmansföretag på Malta. De menar att revisionen har en positiv effekt på ägare och anställda att öka sin ekonomiska kunskap, då revisionen har en avskräckande effekt att göra misstag och andra felaktigheter. Revisorn kan också vara en tillgång för ägare genom att finansiell expertis finns nära till hands.

Studier som gjorts på företag i Sverige tyder på att företagen tycker att revisionen ger företaget viktiga kunskaper och lärdomar samt att revisionen ger relativt hög nytta i förhållande till kostnaden. Nyttan företagen upplever är att revisionen är till hjälp för intern styrning och kontroll samt att ekonomiska problem kan upptäckas och åtgärdas på ett tidigare stadium. Företagen upplever också att dess intressenter har nytta av revisionen då den underlättar för Skatteverkets kontroll och ger trygghet för företagsledningen och företagets långivare. En annan nytta som uppges är tryggheten att veta att alla företag såsom kunder, leverantörer och konkurrenter måste revideras. (Svanström, 2006)

Svanströms (2008) studie visar på det inte bara är kontroll och övervakning som är viktiga för att förklara efterfrågan på revisionen, utan även att efterfrågan styrs till stor del av vilken intern nytta företagen upplever av revisionen. Svanström (2008) menar att det med stor sannolikhet är de företag som har en annan relation till revisionsbyråerna än enbart behovet av kontroll som fortsatt kommer att efterfråga revisionen (Svanström, 2008).

I mikroföretag, som undersöks inom ramen för uppsatsen, är oftast ägare, företagsledning och styrelse samma personer då företagen inte har mer än tio anställda. Om så inte är fallet kan företagsledningen och styrelsen ha nytta av revisorns bedömningar och synpunkter (Thorell &

Norberg, 2005). Revisorn kan även överföra erfarenheter från andra företag som revisorn tidigare reviderat (FAR Förlag, 2006). Finns oberoende personer i styrelsen skapas ett mervärde av revisionen genom att den hjälper styrelsen fullgöra sin uppgift att kontrollera företagsledningen (Thorell & Norberg, 2005).

2.5.2 Kreditgivare

Kreditgivare till företag kan delas upp i två grupper, institutionella respektive icke institutionella kreditgivare. Till den första gruppen räknas bland annat banker och till den andra gruppen, leverantörer, etcetera. När det gäller institutionella kreditgivare har de ett stort intresse av att företaget reviderar då de vid avgörandet av nya kunders kreditvärdighet alltid hämtar in ett företags årsredovisning. Årsredovisningen är dock inte direkt avgörande för kreditbedömningen utan andra uppgifter, såsom kreditupplysningar beaktas alltid vid kreditvärdighetsbedömning (Svensson 2003,).

Icke institutionella kreditgivare är inte beroende av att företag reviderar då kreditvärdighetsbedömningen som görs baseras på information från kreditupplysningsföretag. Redovisningen har dock viss betydelse vid bedömningen av nya kunders kreditvärdighet (Svensson, 2003). Svenssons (2003) studie visar emellertid att ingen av kreditgivarna är beredda att betala för att ta del av företagets årsredovisning, vilket torde medföra att de inte skulle betala för att inhämta reviderad information. Vilken revisor eller revisionsbyrå som företaget anlitar är en avgörande faktor för årsredovisningens tillförlitlighet (Svensson, 2003).

Den reviderade informationen är av stor vikt för att kreditgivaren ska kunna bedöma om företaget har förmågan att betala avtalade räntor och amorteringar (SOU 2008:32). Kreditgivarna är dock inte beroende av den lagstadgade revisionsplikten då det är av företagets intresse att visa på en tillförlitlig redovisning för att få kredit (Johansson, 2005). En risk som skulle kunna uppstå om revisionsplikten tas bort är att kreditgivare frestas av att inte kräva reviderade räkenskaper för att konkurrera ut andra aktörer (ECON, 2007).

För leverantörer till företaget är det viktigt med ekonomisk information då de vill veta om företaget kan betala levererade varor och tjänster på förfallodagen. Att den ekonomiska informationen är reviderad är då viktig för att skapa trovärdighet (FAR Förlag, 2006).

2.5.3 Kunder

Kunderna har ett intresse av att den ekonomiska redovisningen är korrekt för att kunna bedöma om företaget kan leverera varor och tjänster i tid samt sköta framtida åtaganden och garantier (FAR Förlag, 2006).

2.5.4 Anställda

De anställda är intresserade av den ekonomiska informationen på ett personligt plan då de arbetar på företaget och vill därmed vara säkra på att företaget betalar ut lönen till de anställda. Trovärdig information skapar även engagemang och incitament för de anställda att göra ett bra arbete (FAR Förlag, 2006).

2.5.5 Samhället

Staten och kommunen behöver ekonomisk information de kan lita på för att kunna fastställa beskattningsunderlag, slutlig skatt och övriga avgifter. Det är även viktigt med korrekt information då staten och kommunen ger stöd till företag bedömt efter dess ekonomiska situation. Revisorn är dessutom skyldig att redovisa om företaget brister i sin redovisning (FAR Förlag, 2006). Skatteverket är inte beroende av revisionsplikten då de har andra möjligheter och resurser att få korrekt information från företagen (Johansson, 2005).

Revisionen medför en preventiv effekt för att motverka fel och fusk i inkomst- och skattedeklarationerna. Tas revisionsplikten bort kommer det att medföra en ökning av antalet medvetna och omedvetna fel i räkenskaperna som sedan följer med i deklARATIONEN, som i sin tur ökar arbetsbördan för Skatteverket att kontrollera. Följden blir att Skatteverket behöver ökade resurser för att kunna motverka att redovisningsstandarden sjunker och skattefelen ökar (Skatteverkets yttrande, 2008-06-23). Problemet som finns är att Skatteverket inte kan ställa några krav på företagen och måste idag prioritera hur resurserna ska användas. Vid en sämre kontroll riskerar företroendet för Skatteverkets system att minska (ECON, 2007). Ekobrottsmyndigheten har också nytta av att företag revideras. Revisionen minskar antalet ekobrott då kring hälften av de brott som begås beror på okunskap eller slarv, vilket skulle vara en högre siffra om inte revisionen genomfördes (Halling, 2005).

3. Metod

I kapitlet beskrivs arbetssättet som använts för att besvara uppsatsens frågeställning och vilken metod som valdes för att genomföra undersökningen i uppsatsen. Här redovisas hur intervjuerna utformats och genomförts samt hur urvalet av respondenter skett. Därefter redogörs hur det insamlade materialet bearbetats och analyserats. Kapitlet avslutas med en diskussion kring de metodproblem som finns.

3.1 Angreppssätt

För att välja ämne för den här uppsatsen lästes artiklar, böcker och på internet. Utifrån denna kunskapsinsamling söktes ett aktuellt och intressant ämne att skriva om. Valet föll på det eventuella borttagandet av revisionsplikten. Ämnet som sådant är mycket brett och i de fall ämnet behandlats i litteraturen har det skett på ett mer allmänt plan. En diskussion med handledaren om varför företag kommer att ha kvar revisionen utmynnade i valet att undersöka vad nystartade mikroföretag gör för val i frågan och vad de bakomliggande orsakerna är.

För att kunna beskriva vad nystartade mikroföretag har för förväntningar och utfall av revisionen utgick jag från tidigare forskning på området. Utifrån de slutsatser som dragits i studier av Svanström samt Thorell och Norberg ställde jag upp frågeställningar om nystartade mikroföretag och revision. Syftet med uppsatsen var således att beskriva det område som undersöks utifrån principer som framkommit i tidigare studier. Med en sådan utgångspunkt valdes ett deduktivt angreppssätt för uppsatsens utförande (Olsson & Sörensen, 2001). Det deduktiva angreppssättet innebär att hypoteser utvecklas utifrån teorier vars hållbarhet sedan testas i undersökningen. Ett annat angreppssätt som inte tillämpades här är det induktiva angreppssättet där tyngdpunkten ligger på att närma sig problemområdet utan närmare kunskaper och hypoteser för att utveckla teorier utifrån undersökningen som görs (Halvorsen 1992).

3.1.1 Undersökningsmetod

För att kunna besvara frågeställningarna som ställdes i uppsatsen behövdes en undersökningsmetod väljas. Inom samhällsvetenskapen finns två olika huvudformer av metoder, kvalitativ och kvantitativ. Båda metoderna har samma grundläggande syfte, att öka kunskapen om samhället och hur de som lever i samhället handlar och påverkar varandra (Holme & Solvang, 1997). Utöver denna likhet skiljer sig de två metoderna från varandra. Den kvantitativa metoden utgår från att *förklara* fenomen genom att omvandla information till siffror och mängder för att sedan göra statistiska analyser utifrån informationen. Den kvalitativa metoden utgår från att *skapa förståelse*, vilket innebär att forskarens uppfattning och tolkning av olika situationer är det centrala. För att välja vilken metod som skulle användas var utgångspunkten vad som passade bäst för att belysa de frågor som ställdes upp i uppsatsen (Holme & Solvang, 1997). Syftet med uppsatsen var att beskriva vad nystartade mikroföretag har för förväntningar och uppfattning av revisionen och revisorn, och vad får de ut av denna tjänst. Då det fanns en strävan efter att få en helhetsbild av företagets åsikter valdes kvalitativa intervjuer som metod för att samla in information (Olsson & Sörensen,

2001). För att kunna få så användbar information som möjligt är det en fördel att använda en kvalitativ metod då en nära relation till respondenten skapas vid insamlingen av data och undersökaren ser situationen utifrån respondentens synvinkel, vilket ger en bättre uppfattning för problemområdet (Bryman, 1997). Förståelsen för ett område blir också större med en kvalitativ metod än en kvantitativ metod (Andersen, 1998).

För att samla in information till empirin gjordes personliga intervjuer med företagsledare i mikroföretag. Personliga intervjuer valdes för att informationen som kunde fås skulle tillföra mest för att besvara uppsatsens syfte då möjligheten fanns att erhålla resonerande och utförliga svar från respondenterna samt möjligheten till att ställa följdfrågor. Vid en personlig intervju kunde mer korrekt information fås genom möjligheten att även kunna ta del av respondentens kroppsspråk, tonfall och reaktion vid intervjutillfället (Andersen, 1998). Personliga intervjuer är en flexibel metod där öppna frågor kan ställas där personen som intervjuas bestämmer hur frågan ska besvaras. Metoden ger även en möjlighet för både den som intervjuar och den som blir intervjuad att förtydliga och vidareutveckla frågor vilket ger bättre och tydligare svar (Gillham, 2008). Ytterligare en anledning till att personliga intervjuer valdes var för att företagsledare i de flesta fall föredrar att bli intervjuade istället för att fylla i en enkät. Detta gäller särskilt de fall företagsledaren finner ämnet intressant och är något som han eller hon kan reflektera över och ha nytta av i framtiden (Saunders, Lewis & Thornhill, 2003).

En intervju kan utföras på olika sätt beroende på vilken typ av information som efterfrågas. Metoderna för att utföra intervjuerna brukar delas upp efter strukturerade och ostrukturerade intervjumetoder. Den strukturerade intervjumetoden innebär att intervjun bygger på en frågeguide som innehåller exakt samma frågor till alla respondenter, till skillnad från den ostrukturerade intervjumetoden som är informell och saknar en frågeguide att utgå ifrån (Saunders et al., 2003). För intervjuerna i uppsatsen valdes den halvstrukturerade intervjumetoden som är en blandning av de båda metoderna. Alla intervjuer utgick ifrån den uppställda frågeguiden, men utrymme lämnades för intervjupersonernas tankar och reflektioner utöver frågorna. Metoden valdes för att lättare kunna jämföra svaren mellan företagen samtidigt som annan intressant information inte utelämnades (Farr & Timm, 1994).

Ett annat alternativ för att samla information hade varit att göra en enkät och skicka till företagen, vilket varit mycket mer tidseffektivt än att göra personliga intervjuer (Holme & Solvang, 1997). Negativt med en enkät är dock att frågorna blir mer stängda och kortare svar erhålls än vid en personlig intervju. Respondenten kan inte heller ställa frågor om han eller hon inte förstår en fråga. Risken är även att mindre utförliga svar fås om respondenten fyller i en enkät istället för att ge sina svar muntligt. Att samla informationen genom en enkät innebär också en risk då respondenternas kunskap om undersökningsområdet kan variera. Får man då att respondenterna inte kan svara på vissa frågor och information går då förlorad. Problemet minskar vid en personlig intervju då respondenten kan fråga om han eller hon inte förstår och intervjuaren kan förklara vad frågorna innebär. Ytterligare en fördel med personlig

intervjuer är att frågorna inte behöver vara exakt utformade som i en enkät, utan språket kan varieras utifrån respondenternas kunskaper på området.

3.2 Tillvägagångssätt

Att samla in data vid en kvalitativ metod kan ske på olika sätt såsom observation, intervju, enkätundersökningar, skriftligt material, etcetera. Det avgörande är vilken typ av material som är passande för att kunna undersöka problemet. Materialet brukar delas upp i primär- och sekundärdata (Befring, 1994). Primärdata är den information som hämtas direkt från källan med syftet att användas som underlag för analysen, vilket i uppsatsen utgörs av intervjuerna med företagen. Sekundärdata är information som redan samlats in för andra ändamål än denna undersökning och utgjordes här av en litteraturstudie som beskrivs nedan (Befring, 1994).

3.2.1 Litteraturstudie

Syftet med litteraturstudien som omfattar insamling av sekundärdata, var att beskriva den teoretiska referensramen. Den teoretiska referensramen beskrevs för att skapa en brygga till uppsatsens empiri. För att hitta sekundärdata gjordes sökningar efter böcker i bibliotekskataloger vid olika högskolebibliotek i Sverige. Vetenskapliga avhandlingar, artiklar och annan information söktes i olika vetenskapliga databaser såsom ABI/Inform, Emerald och Rättsbanken. Information söktes även på internet via google.se och på revisionsrelaterade hemsidor såsom FAR:s hemsida. Exempel på sökord som används både enskilt och tillsammans är revision, revisor, revisionsplikt, mikroföretag, förväntningsgap, small firm/business, audit, accountant, owner-managed, expectation gap.

3.2.2 Upplägg av intervju

Frågeguiden⁹ som användes vid intervjuerna har utvecklats utifrån uppsatsens syfte, frågeställningar och den teoretiska referensramen som framställts utifrån litteraturstudien. Intervjun börjar med att respondenten får berätta om företaget för att få kunskap om företagets verksamhet. Uppställningen av intervjuens huvudfrågor delas upp i tre huvudområden enligt dåtid, nutid och framtid. Inom respektive område ställs öppna frågor till intervjupersonerna för att få så omfattande svar som möjligt. För att täcka in samma områden i alla intervjuer ställs följdfrågor till intervjupersonerna om de inte själva spontant ger svar. Vid formulering av frågorna har försiktighet iakttagits så att frågorna inte är ledande och att endast en fråga i taget ställs för att få så användbara svar som möjligt. När intervjufrågorna utformats gjordes en testintervju för att få kritisk feedback på frågorna. Testintervjun skedde med en person med liknande bakgrund som uppsatsens respondenter för att uppnå en situation som är så lik den riktiga intervjun som möjligt. Utifrån feedbacken utvecklades frågorna för att ge så uttömmande svar som möjligt.

3.2.3 Urval av respondenter

I undersökningen har en avgränsning gjorts mot att omfatta mikroföretag. Företagen definieras som mikroföretag enligt EU:s standard och avser företag med mindre än tio anställda och en omsättning på mindre än två miljoner euro. En avgränsning görs även med

⁹ Se intervjuguide i Bilaga 1.

att endast nystartade företag omfattas av undersökningen. Definitionen nystartade företag avser här företag som startades år 2006 eller 2007 och hittills endast genomgått en revision. Tidsintervallet har valts för respondenterna ska ha en rimlig möjlighet att kunna minnas sina tankar vid val av revisor. Ytterligare en orsak är att företagsledningen i minsta mån ska ha kunnat utveckla en relation till revisorn som påverkar svaren på intervjufrågorna.

Urvalet av företag har begränsats till att endast företag hemmahörande i Skellefteå omfattas av undersökningen. Begränsningen görs för att se på företag som verkar i samma stad och som har samma urval av revisorer, för att få jämförbara förhållanden. Staden Skellefteå väljs för att få studier gjorts på företag i norra Sverige. Resultatet av undersökningen kan dock inte anses vara representativt för hela Sverige då endast företag i Skellefteå ingår i studien.

För att ta reda på vilka företag som räknas som mikroföretag samt genomfört sin första revision användes databasen Affärsdata¹⁰. De uppställda kriterierna angavs i sökfunktionen och utifrån de företag som finns i träfflistan väljs företag slumpmässigt ut för att besvara frågorna. Företagen kontaktades först via e-post för att ge bakgrundsinformation om undersökningen och därefter följdes kontakten upp med ett telefonsamtal där en tid för personlig intervju bokades. Få av företagen hade läst informationen de fått via e-post men var ändå positiva till att ställa upp på en personlig intervju. Kontakten med företagen togs i början av mars och svarsfrekvensen var hög. Av de tio företag som kontaktades ställde fem företag upp på en intervju.

3.2.4 Genomförande av intervju

Intervjuerna genomfördes i mitten av mars¹¹ på respondenternas arbetsplats. För att undvika missförstånd beskrevs i början av intervjun syftet och bakgrunden med intervjun så att respondenterna skulle veta varför de medverkade (Holme & Solvang, 1997). För att få ett så flytande samtal som möjligt och för att kunna gå tillbaka och kontrollera information användes en diktafon för att spela in intervjun samtidigt som anteckningar gjordes. Respondenterna hade inget emot att intervjun spelades in på band utan samtalen flöt på bra och ledde till i bra diskussioner kring frågorna. Efter varje intervju, som tog cirka 30 minuter erbjöds respondenterna att få läsa en utskrift av intervjun för att respondenterna skulle känna sig trygga med att deras svar förstås korrekt (Ejvegård, 2003). Alla respondenter avböjde erbjudandet. Respondenterna godkände också i samtliga fall att intervjuerna spelades in och att svaren inte behövde behandlas anonymt.

Som tidigare nämnts var företagen intresserade av att vara med i undersökningen. Jag upplevde att företagen gärna ville berätta om sitt företag och i vissa fall hur de handlade i olika frågor. Ett av företagen uttryckte särskilt det gärna var med i studien för möjligheten att reflektera över hur företaget förhöll sig till frågeställningar kring revisionen. Några frågor hade dock företagen svårt att svara på då de inte tidigare hade tänkt kring frågorna och svaren blev därför inte alltid så utförliga som önskat.

¹⁰ Sökningen gjordes 2009-02-15.

¹¹ Intervjuerna utfördes mellan 2009-03-09 och 2009-03-12.

3.3 Bearbetning och analys av insamlat material

När intervjuerna var genomförda skedde en transkription av de inspelade intervjuerna till skriftligt material. Det skriftliga materialet bearbetades till en flytande text och redovisas enligt uppställningen av frågorna i intervjuguiden. Varje intervju delas upp efter allmänt, dåtid, nutid och framtid för att inte blanda ihop företagets svar. Skälet till dispositionen, att varje företags information redogörs var för sig, är för att skapa en uppfattning om varje företags tankar om revisionen. Syftet med uppställningen är att det ska vara lätt att kunna se skillnaderna mellan de olika företagens svar. Empirikapitlet avslutas med en sammanfattande tabell av respondenternas svar för att få en överblick av kapitlet och för att lättare kunna analysera materialet.

Analysen av det insamlade materialet sker i ljuset av den referensram som ställs upp i teorikapitlet. För att skapa en röd tråd mellan teori och empiri och för att analysera materialet på bästa sätt följer analysen samma disposition som den teoretiska referensramen.

3.4 Metodproblem

3.4.1 Validitet och reliabilitet

För att resultatet av undersökningen ska ha vetenskapligt värde måste uppsatsens validitet och reliabilitet utredas. Validiteten, är beroende av vad som mäts och om det preciseras i uppsatsens frågeställning, det vill säga om rätt sak mäts vid rätt tillfälle. Reliabilitet anger tillförlitligheten hos de mätningar som utförs i uppsatsen och hur noggrant informationen bearbetas, om samma resultat kan uppnås om undersökningen görs om igen (Holme & Solvang, 1997).

Uppsatsens frågeställning, tillvägagångssättet och det material som använts i uppsatsen bör ifrågasättas för att avgöra uppsatsens giltighet. Frågeställningen utvecklades utifrån den teoretiska referensramen för att kunna uppnå syftet som ställdes upp i uppsatsen. Informationen från respondenterna besvarade frågeställningen på ett tillfredsställande och syftet med uppsatsen kunde därmed anses vara uppnått, vilket medför att uppsatsen har en väldefinierad frågeställning.

För att öka uppsatsens giltighet har tillvägagångssättet och utförandet av undersökningen noggrant beskrivits i metodkapitlet. Vid insamlandet av primärdata valdes personliga intervjuer som insamlingsmetod för att få en helhetsbild av företagets åsikter gällande revisionen. För att tillförsäkra att informationen blev så korrekt som möjligt spelades intervjuerna in på band vilket gav möjlighet att gå tillbaka och lyssna på respondentens åsikt, tonfall och röstläge. Saunders et al. (2003) menar att en inspelning av intervjun ökar validiteten då intervjuaren kan koncentrera sig på att lyssna under intervjun och att intervjuaren senare kan gå tillbaka och lyssna på den korrekta och onyanserade inspelningen. Samtidigt kan respondenten fokusera för mycket på själva inspelningen och tekniken samt vara oroliga för att de det säger spelas in på band (Saunders et al., 2003). Fördelarna med att kunna uppnå så giltig information som möjligt genom att gå tillbaka till inspelningen

överväger dock nackdelarna med att göra en inspelning. All informationsinsamling gjordes av en person då uppsatsen endast har en författare. Det minimerar den skevhet som kan uppkomma på grund av att olika personer gör intervjuer och transkription på olika sätt. För att informationen från intervjuerna skulle bli så korrekt som möjligt skedde transkriptionen av ljudfilerna till flytande text så snart som möjligt efter intervjutillfället för att ingen information skulle gå förlorad. Vid presentation av materialet har försiktighet iakttagits för inte läsa ut mer ur informationen än vad som egentligen sagts. Respondenterna avböjde i samtliga fall att läsa igenom en utskrift av intervjun vilket medför en risk att informationen kan ha blivit felaktig. För att alla respondenter skulle ha samma förutsättningar skedde intervjuerna på deras respektive arbetsplatser och under samma vecka.

Urvalet av respondenterna skedde slumpmässigt för att se vad olika företag har för uppfattningar av revisionen. Avsikten med undersökningen var inte att kunna generalisera utan kan istället ses som en förstudie till en kommande uppsats. Antalet respondenter hade dock kunnat vara fler, vilket gett större möjligheter att dra generella slutsatser utifrån den insamlade informationen. Den sekundärdata som användes i uppsatsen kan sägas vara tillförlitlig då den hämtats från erkända källor.

För att undersökningen ska vara tillförlitlig ska ett tillvägagångssätt användas som ger samma resultat om undersökning skulle göras om vid ett annat tillfälle (Bell, 2006). Eftersom personliga intervjuer använts för att samla in information kan det vara svårt att upprepa undersökningen då det är svårt att vid ett senare tillfälle göra likadana intervjuer. En kvantitativ metod hade varit bättre för tillförlitligheten men de utförliga svar som önskades hade inte kunnat fås genom att använda en sådan metod. Nu användes en halvstrukturerad intervjumetod vid utförandet av intervjuerna med utgångspunkt från en frågeguide. Att en sådan guide användes ökar möjligheten till att göra om samma undersökning då samma frågor kan ställas. Användandet av en semistrukturerad metod innebar dock att generaliseringar utifrån den inhämtade informationen inte kunde göras (Saunders et al., 2003).

Vid en intervju är det både en människa som ställer frågorna och en som svarar på frågorna vilket innebär att till all information läggs värderingar och att alla iakttagelser som görs är subjektiva. Sett från respondentens sida kan han eller hon ha olika förkunskap på området och svaren blir därför olika och kan vara svåra att jämföra. Fördelen med en personlig intervju är dock att språket kan anpassas till respondentens förkunskaper och att följdfrågor kan ställas av båda parter som gör att svaren blir mer korrekta. Från intervjuarens sida är risken att tonläge, kroppsspråk och kommentarer påverkar respondenten hur han eller hon ska svara (Saunders et al., 2003). För att minska påverkan genomfördes en testintervju innan första intervjutillfället för att vara mer förberedd och få mer erfarenhet av situationen.

3.4.2 Källkritik

Källorna som använts i uppsatsen bör diskuteras för att visa på vilken tillförlitlighet de kan anses ha. De doktorsavhandlingar som använts i uppsatsen kan sägas uppfylla de vetenskapliga kraven på saklighet och opartiskhet för att vara tillförlitliga (Ejvegård, 1993).

Likaså lagstiftning och andra offentliga tryck. Den information som hämtats från FAR SRS tryck och hemsida kan inte anses vara oberoende då organisationen arbetar för sina medlemmar, men bör ändå anses vara tillförlitliga då de redovisar de lagar, regler och normer som finns i branschen. Uppgifter som hämtats ur artiklar av vetenskaplig karaktär får anses vara tillförlitliga, då de publicerats i erkända tidsskrifter inom området.

3.4.3 Metodreflektion

Det var stor skillnad i kunskap om revisionen och det eventuella borttagandet av revisionsplikten bland företagen som utfrågades. Följden blev att de inte hade tänkt något på hur de skulle handla om förslaget blev verklighet och därför erhöles i några fall inte så djupa svar. Problemet hade kanske kunnat lösas genom att skicka ut frågorna i förväg för att respondenterna skulle ha möjlighet att tänka igenom svaren innan intervjun.

Några av respondenterna hade varit delägare i företag tidigare och hade därför mer upplevelser av revisionen än just i den situationen som efterfrågades i intervjun. Det gav en bättre diskussion kring frågorna då dessa respondenter var mer insatta i ämnet, till skillnad från någon som inte var intresserad av område överhuvudtaget. Ett snävare urval av företag kunde ha tillämpats för att få mer jämförbara svar.

4. Empiri

I kapitlet presenteras resultaten från de intervjuer som har gjorts. Varje företag presenteras var för sig utifrån den intervjuguide som använts vid utförandet av intervjuerna. Kapitlet avslutas med en sammanfattande tabell med svaren från varje intervju för att få en översiktlig bild av vad företagen svarat.

4.1 ErUtveckling

Esko Rajala är ensamföretagare och startade företaget Esko Rajala Utveckling AB den 18 april 2007. Företaget erbjuder verksamhetsutveckling och Esko arbetar som organisationskonsult med utveckling av ledning, ledarskap, lagarbete och arbetssätt. Det första räkenskapsåret hade företaget en omsättning på cirka 1,3 miljoner kronor.

Den administrativa hanteringen av företaget sköter Esko själv. Uppstår tveksamheter vid bokföringen tar Esko hjälp av någon som kan, framförallt av den revisionsbyrå han anlitar för revisionen.

Tankar om revisorn och revisionen när företaget startades

Esko har sitt kontor i ett hus där flera olika företag har sina kontor. När han skulle välja en revisor frågade han runt bland de företagen och valde på så sätt ut en revisionsbyrå för att utföra revisionen. Det företag han använder är en revisionsbyrå i Skellefteå som har sina lokaler i närheten av Eskos kontor. Revisionsbyrån har 15 anställda och är i huvudsak inriktade på familjeägda företag.

Esko har tidigare varit delägare i andra företag och hade därför en bild av vad revisionen skulle handla om när han startade sitt företag. Den viktigaste uppgiften som revisorn har att utföra är att se till så att allt blir rätt. Det är viktigt att det inte uppstår några frågor som Skatteverket vill ha svar på efter att revisionen är gjord. Revisorn ska ha en kontrollerande funktion och finnas till hands och hjälpa till i förväg så att bokföringen blir rätt utifrån de lagar och förordningar som finns.

Eskos erfarenheter från sina tidigare företag var att det var svårt att ställa frågor om revisionen när bokföringen gjordes av någon utomstående. De förväntningar Esko nu hade på revisorn var att han skulle ge råd kring bokslutet och att han själv skulle lära sig mer på området om hur allt fungerar. Esko anlitar revisorn till allt som har med bokslut och deklaration att göra, samt för att se till så att bokföringen blir rätt.

Efter första revisionen

Förväntningarna som Esko hade på revisionen tyckte han uppfylldes då revisorn såg till att bokslutet blev bra. Han anser sig ha en relativt enkel verksamhet och fick de råd han förväntade sig. Ett bra råd var hur han skulle placera överskottet från verksamheten. Han har inte upptäckt några nya behov av tjänster efter revisionen utan tycker att de förväntningar han hade uppfylldes.

Kommunikationen med revisorn sker via telefon eller genom personliga möten. Esko ringer när han behöver hjälp med något eller går över och dricker kaffe och diskuterar eventuella problem. Han tycker det är viktigt med den personliga kontakten.

Om revisionsplikten försvinner

Esko tror att han vill behålla revisorn för att han vill känna tryggheten att han gjort rätt så att det inte kommer något efteråt. Även priset för revisionen är en faktor som är av betydelse för om Esko kommer att behålla revisorn. Han tror att priserna kommer att sänkas då konkurrensen ökar mellan revisionsbyråerna. Idag tycker han att revisionsbyråerna nästan kan uppfattas som myndigheter eftersom det finns ett lagkrav på att genomgå revision. Han tycker inte att revisorn ska vara allt för involverad i verksamheten då revisorns uppgift är att vara kontrollerande. Det finns idag en dubbelsidighet hos revisionsbyrån då man vill vara med på allt. Att revisorn är beroende av uppdrag ser Esko som en fara då det kan medföra att kontrollfunktion inte är tillräcklig. Esko anser att revisionen är en viktig del för att behålla trovärdigheten gentemot allmänheten.

4.2 Falkträsket Gräv AB

Peder Karlsson är ensamföretagare och startade företag, Falkträsket Gräv AB den 25 januari 2007, då han tog över en befintlig verksamhet. Företaget bedriver entreprenadtjänster på mark och uthyrning av chaufförstjänster. Peder säljer sina tjänster till Skellefteå Kraft där han kör en liten grävmaskin med skopa fram och bak samt en personkorg på taket. Hans arbetsuppgifter är att bygga nya strömkablar i luften på mer än 30 000 volt. Företagets omsättning det första räkenskapsåret var cirka 1,5 miljoner kronor.

Peder är mycket ointresserad av det pappersarbete som måste göras när man driver ett eget företag. Han lägger själv in räkningarna i datorn men därefter sköter hans svärfar, som under lång tid haft eget företag inom databranschen, den övriga administrativa hanteringen av företaget. Svärfar har efter sin tid som egenföretagare kunskap om hur man sköter bokföringen.

Tankar om revisorn och revisionen när företaget startades

Uppfattningen om revisorer som Peder hade när han startade sitt företag var att revisorn var något man som företag var tvungen att ha enligt lag och att det medförde en stor kostnad. Eftersom Peder tog över en befintlig rörelse utgick han vid val av revisor från vilken revisor den gamla ägaren haft. En anledning till varför han valde samma revisor var för att revisorn kunde verksamheten. Ytterligare en anledning var för att revisorn hade ett gott anseende. Han valde att anlita en godkänd revisor från en liten revisionsbyrå i Skellefteå med fyra anställda. Revisionsbyråns huvudsakliga kunder är fåmansföretag. Några förväntningar på revisorn hade inte Peder då han inte är intresserad pappersarbete och inte kan något om revision. Revisorn sköter enbart revisionen åt Peder, allt annat tar svärfar hand om.

Efter första revisionen

I början när Peder startat sitt företag kontaktade han då och då revisorn och ställde lite frågor. Det var mest i början, nu frågar han mest svärfar som får lösa frågorna. Han har inte märkt av några nya behov av revisorn efter första revisionen, men fick hjälp av en på revisionsbyrån att ta hand om en bluffaktura som han fått. Peder var mycket nöjd över den hjälpen. Han uppfattar även att revisorn har gjort ett bra jobb eftersom att resultatet blev bra.

Kommunikationen med revisorn sköter svärfar och Peder vet inte hur den går till. Peder ringer enbart till revisorn om han har frågor som handlar om investeringar.

Om revisionsplikten försvinner

Peder visste inte om att revisionsplikten eventuellt skulle avskaffas. Efter att ha informerat Peder säger han att han inte vet om han ska ha kvar revisorn. Han anser att det kan vara bra att ha en revisor om man har frågor, men samtidigt kan till exempel banken svara på frågor som har med investeringar att göra. Någon annan typ av tjänst anser han ha för litet företag för att ha någon nytta av.

4.3 Karma hår & massage

Susann Andersson startade företaget Karma hår & massage AB den 21 mars 2006. Företaget, som under första räkenskapsåret hade en omsättning på cirka 2,4 miljoner kronor, bedriver huvudsakligen frisörverksamhet samt försäljning av hårvårdsprodukter, sminkning och massage. Susann är ensam ägare och har åtta anställda.

När Susann startade företaget skötte hon det administrativa själv med hjälp av revisorn. Susann hann inte med att göra allt och ville hellre arbeta praktiskt än att arbeta med papper. Hon tyckte det var för dyrt att anlita revisorn till allt så hon anställde en ekonomiansvarig, som arbetar till 75 procent med bokföring, planering och andra administrativa tjänster. Ytterligare en fördel med denna lösning är att nu finns alla papper på kontoret så att hon kan gå tillbaka och titta när hon vill. Revisorn gör numera endast bokslutet.

Tankar om revisorn och revisionen när företaget startades

Susann hade tidigare haft en enskild firma och anlitate då en revisor som frisörföretagarna rekommenderade. När hon skulle välja revisorn till sitt aktiebolag valde hon en revisor som hon kände privat. Revisorn arbetar på en revisionsbyrå med 18 anställda som i huvudsak arbetar mot ägarledda företag. Hon tycker att det både är på gott och ont att känna sin revisor då det kan vara svårt att säga det hon egentligen vill, samtidigt som hon tror att hon kanske får mera hjälp av den anledningen. Susann tror att det kanske vore lättare att ha en revisor som hon inte hade någon relation till.

Egentligen så hade Susann behov av att revisorn skulle hjälpa henne med allt då hon själv tyckte att den administrativa delen av företaget var hemskt tråkig. Hon kände dock att hon

inte hade råd att ta hjälp med allt och så ville hon vara duktigt och ha koll på allt. Till den del som revisorn anlätades förlitade hon sig på att han kunde allt.

Susann förväntningar på revisorn var att han skulle veta och hålla koll på alla formella krav som hon var tvungen att uppfylla för att hon har ett aktiebolag. Hon förväntade sig även att revisorn skulle göra sitt bästa för hennes företag.

Efter första revisionen

Susanns förväntningar på revisorn både uppfylldes och uppfylldes inte. Om hon fått göra om sitt första år skulle ekonomiansvarig varit med från början. Särskilt vid lönehanteringen uppstod problem då revisorn inte var insatt i frisöravtalets regler och inte kunde svara på frågor när anställda ringde och ställde frågor om lönerna. Följden blev att revisorn var tvungen att läsa på frisöravtalets regler vilket i sin tur kostade pengar för Susann, något som hon inte till en början förstod. Hon trodde även att hon skulle få mer hjälp och snabba råd då det behövdes, men hon upplevde att revisorn hade för mycket att göra. Ytterligare ett problem var att Susann tyckt det var svårt att förstå ekonomispråket som revisorn talar.

Om Susann skulle välja om revisor skulle hon välja någon som har större erfarenhet och kunskap när det gäller att revidera frisörföretag. Nu har inte rådgivningen blivit som Susann velat då hon inte fått så många råd utan istället har hon fått lära revisorn om hur saker ska skötas i ett frisörföretag. Särskilt då de från revisionsbyrån som hjälpt till med ekonomin bytts ut och hon fått lära upp nya människor. Hon visste inte att revisorn endast gjorde bokslutet och att andra personer skötte de övriga ekonomifrågorna.

Idag har Susann skalat bort en del av revisorns uppgifter och utöver bokslutet anlitas han bara till att göra Susanns privata deklARATION. Kontakten med revisorn sker till största delen genom ekonomiansvarig via telefon, ett upplägg Susann är nöjd med. Efter första revisionen har Susann har upptäckt nya behov av revisorn, då hon skulle vilja ha mer rådgivning och att revisorn ska ha mer kunskap om frisörbranschen.

Om revisionsplikten försvinner

Susann visste inte om att revisionsplikten eventuellt skulle avskaffas. Efter att ha informerat Susann och ekonomiansvarig tror inte Susann att hon skulle ha kvar revisorn. Ekonomiansvarig tror att det nog vore bra att behålla revisorn då det är bra att kvalitetssäkra företagets räkenskaper och att lägga över ansvaret på någon annan. Däremot tror hon att om man hållit på med verksamheten ett längre tag och vet hur man ska göra kanske man inte behöver en revisor. Att inte anlita en revisor skulle spara in pengar.

Susann ser dock en nytta med att ha en revisor då han har kunskap på andra områden än hon själv. Om revisionsplikten tas bort skulle hon vilja att det fanns någon ny billigare variant på ekonomisk rådgivning från ett mindre företag. Är hon hos en stor byrå känner hon att hennes företag är för litet och därför inte får så stor plats. Hon vill hellre ha rådgivning från en mindre byrå som har mer tid för ett litet företag och arbetar för sina företag.

4.4 Reseproducenten

Kent Pettersson startade företaget Reseproducenten Kent Pettersson AB den 10 maj 2007. Företaget bedriver allmän reseverksamhet med fokus på grupp- och specialresor, egen produktion och lokalanpassade resor. Företaget hade första räkenskapsåret en omsättning på cirka 19 miljoner kronor. Kent har arbetat inom resebranschen i 35 år och tidigare varit egenföretagare inom branschen. I företaget är Kent VD och har fyra till anställda. Företaget har tre delägare där Kent själv äger 40 procent, en anställd äger 20 procent och en resebyrå i Norrtälje äger resterande 40 procent.

Från början var all ekonomihantering i Norrtälje men nu börjar det mesta flyttas över till Skellefteå. Numera utför en av företagets anställda i Skellefteå 80 procent av administration som består av fakturering och avstämning. Resterande 20 procent är administrativ support från resbyrån i Norrtälje, där kunskapen finns i företaget. Supporten fungerar som en back up samt gör de ekonomiska rapporterna.

Tankar om revisorn och revisionen när företaget startades

När Kent startade sitt företag var tanken att han skulle ha samma revisor som han anlitat i sitt tidigare företag. Eftersom resebyrån i Norrtälje var delägare tyckte de att Reseproducenten borde ha samma revisor som dem och för enkelhetens skull valde Kent att använda deras revisor. Revisorn som anlitas är en ensamföretagare som arbetar i Norrtälje och Stockholm. Tanken är dock att i framtiden anlita en revisor från en revisionsbyrå i Skellefteå med nio anställda. Kent kommer då att välja en revisor som har kunskaper om resebranschen och som han tycker passar bra för hans företag. Han vill inte anlita en större revisionsbyrå då han känner att han kommer i skymundan när hans företag är så pass litet och väljer därför en mindre byrå.

De tankar Kent hade om revisionen när företaget startades var att han nog var tvungen att lära sig mer om de ekonomiska frågorna även om han mest är intresserad av resebiten. Från början trodde han att revisorn bara kom och kontrollerade företaget men har senare märkt att revisorn även har en annan roll. Han insåg att revisorn är som en samarbetspartner som han kunde ringa och fråga om råd, både om positiva och negativa händelser i företaget.

Kent känner att han kanske borde ha haft mer kontakt med revisorn när han startade företaget. De första sju månaderna var drivandet av företaget i fokus och först därefter kom frågorna om hur det går för företaget. Kent ser ett behov att kunna prata med revisorn när han behöver diskutera frågor om företaget eftersom revisorn har erfarenhet från sådana frågor. Egentligen så lägger Kent bara fram sina egna tankar och revisorn ger förslag på hur man skulle kunna göra. Kents förväntningar på revisorn är att få hjälp med ekonomiska lösningar på problem som uppkommer, inte hjälp med hur han ska driva företaget då han själv kan resebranschen bättre. Någon annan tjänst än revisionen anlitas inte revisorn för.

Efter första revisionen

Kent tycker att de förväntningar han hade på revisorn har uppfyllts. Revisorn har bidragit med lite rådgivning i ekonomiska frågor men Kent ser inga nya behov av hjälp. Kent har inte kommunicerat så mycket med revisorn utan mest med resebyrån i Norrtälje som har revisionskunskaper. Hade han inte haft den möjligheten tror han att han hade behövt mer hjälp.

Om revisionsplikten försvinner

Kent tror att han kommer att behålla revisorn beroende på vilken situation företaget befinner sig i. Flyttas all administrativ verksamhet upp till Skellefteå kommer han troligtvis att behålla revisorn. Han ser en nytta med att revisorn har kunskap som han själv saknar. Att revideras känns också som en trygghet utåt, att det inte kommer frågor utifrån varför man inte har en revisor.

4.5 Wayne's Coffee

Anna Norqvist startade företaget Anna Norqvist Kaffe AB den 15 januari 2007. Företaget är ett franchiseföretag under namnet Wayne's Coffee, som bedriver caféverksamhet med lättare luncher och fika. Omsättningen under första räkenskapsåret uppgick till cirka 4,7 miljoner kronor. Anna är ägare och VD i företaget som har nio anställda.

Den administrativa hanteringen av företagets räkenskaper sköter Anna själv med hjälp av sin man. Hon har studerat bokföring och har därefter lärt sin man att sköta den löpande bokföringen och utbetalning av löner. Anna tycker inte att bokföringen är särskilt avancerad för hennes verksamhet. När hon stöter på problem vid bokföringen brukar hon ringa till den revisionsbyrå hon anlitar för revisionen och fråga om råd. Frågorna besvaras inte av revisorn utan andra anställda på revisionsbyrån. Detta skedde främst i början då många frågor var nya. Nu vet hon hur hon gjort tidigare och behöver inte lika mycket hjälp.

Tankar om revisorn och revisionen när företaget startades

När Anna skulle välja revisor frågade hon sin storebror vilken revisor han hade i sitt företag och valde därefter samma eftersom han tyckte att revisorn var bra. Hon funderade över hur hon skulle välja revisor och frågade bland annat sin personliga bankman om hur hon skulle tänka vid valet av revisor. De svar hon fick var att det inte spelar så stor roll, det är bara att välja en. Den revisor hon valde arbetar på en revisionsbyrå i Skellefteå med 15 anställda och som i huvudsak är inriktade på familjeägda företag.

Annas tankar kring revisorn var att man måste ha en, därutöver ville hon sköta det mesta själv då det var tanken med att ha ett eget företag. Hennes personal är relativt billig så det är billigare för henne att sköta det administrativa själv än att betala en revisor som gör det åt henne.

Behovet av revisorn var att få veta att all bokföring som hon skött själv blivit rätt utförd och på så sätt få kunskaper i hur hon ska göra. Det gav förväntningarna att revisorn skulle fungera som support och genom revideringen lära Anna vad som fattades i bokföringen. Revisorn anlitas inte till några andra tjänster för företaget utan endast för att hjälpa Anna med hennes privata deklaration.

Efter första revisionen

Annas förväntningar på revisionen var att den skulle bli gjord och hon känner sig säker på att det gjorts rätt och på ett sätt som är bäst för företaget. Revisorn har varit till hjälp för Anna när hon haft små redovisningsfrågor som till exempel hur hon ska lösa leasingen. Hon är nöjd med vad revisorn presterat, men har inte utnyttjat dennes kunskaper så mycket då hon fått hjälp från annat håll i och med att henne företag är ett franchiseföretag och kunskaper finns där. Anna tror dock att hon skulle tagit mer hjälp av revisorn om hon inte haft den möjligheten.

Kommunikationen med revisorn sker via telefon eller besök. Anna hade ganska mycket kontakt med revisorn under första året, men nu när hon gjort ett bokslut har hon mer kunskap är kontakten mer sporadisk, den mesta kontakten sker när det närmar sig bokslut.

Om revisionsplikten försvinner

Anna har inte tänkt på om hon kommer att behålla revisorn om revisionsplikten försvinner. Hon ser dock en nytta med att ha en revisor då det medför en kontroll av företaget och en referens att allt blir rätt och riktigt. Hon tycker det känns bra att veta hur mycket pengar företaget har. Däremot tror hon inte att någon annan bryr sig om hon har en revisor.

Efter viss diskussion kommer Anna fram till att hon nog kommer att behålla revisorn i alla fall då det känns bra att ha någon som kontrollerar så att allt blir rätt. Hon tycker att företagets verksamhet inte är så komplicerad och tror att om kanske tio år har hon lärt sig och behöver då ingen revisor längre.

4.6 Sammanfattning

Företag Frågor	ErUtveckling	Falkträsket Gräv AB	Karma hår & massage	Reseproducenten	Wayne's Coffee
Verksamhet	Verksamhets- utveckling	Entreprenad- tjänster på mark	Frisör	Resebyrå	Kafé
Antal anställda?	1	1	8	5	9
Vem sköter den administrativa hanteringen?	Själv, vid problem frågar revisionsbyrå.	Svärfar	Anställd ekonomiansvarig.	Anställd ekonomiansvarig + back up från annan ägare.	Själv + make, vid problem frågar revisionsbyrå.

Före första revisionen, när företaget startades

Hur skedde valet av revisor?	Rekommendationer från affärskontakter.	Samma som tidigare ägare. Revisorn kan verksamheten och har gott anseende.	Personlig kontakt.	Samma revisor som delägare. Annars revisor som har kunskap om branschen och passar för företaget.	Rekommendationer från personlig kontakt.
Vad hade du för tankar om revisorn och revisionen när du startade företaget?	Hade en bild om att allt ska bli rätt.	Måste ha en enligt lag. En stor kostnad.	Hjälp med allt.	Lära sig mera. Senare insett att revisorn har en annan roll, att man kan ringa och fråga om råd.	Måste ha en. Ville sköta det mesta själv.
Vad hade du för behov av en revisor?	Kotroll så att allt blir rätt utifrån de lagar som finns.	-	Hjälp med allt.	Kunna diskutera frågor om företaget då revisorn har erfarenhet	Att få veta att bokföringen blivit rätt utförd.
Vad hade du för förväntningar på revisorn och revisionen?	Råd kring bokslut och att lära sig mer.	Inga	Ha koll på formella krav, att göra det bästa för företaget.	Hjälp med ekonomiska lösningar.	Skulle fungera som support och lära ut vad som fattades i bokföringen.
Anlitas revisorn till någon annan tjänst?	Privata deklARATIONEN.	Nej	Privata deklARATIONEN.	Nej	Privata deklARATIONEN.

Efter första revisionen

När du ser tillbaka på valet av revisor, uppfylldes dina förväntningar på revisorn och revisionen?	Ja, bokslutet blev bra. Fick råd som förväntades.	Tror att revisorn gjort ett bra arbete då resultatet blev bra.	Ja och nej. Revisorn hade inte tillräcklig kunskap om branschen. Förväntade sig mer snabba råd. Svårt att förstå ekonomispråket.	Ja	Nöjd med vad revisorn presterat. Tror att det gjorts på rätt sätt och på ett sätt som är bäst för företaget.
Har revisorn bidrag med något mer än att bara revidera?	Lite rådgivning.	Lite rådgivning.	Nej	Lite rådgivning.	Lite rådgivning.
Har du upptäckt nya behov av revisorn?	Nej	Nej	Ja, mer rådgivning och att revisorn ska ha mer kunskap om branschen.	Nej	Nej, men har tillgång till kunskap på annat håll (franchise-företag).
Hur ser er kommunikation ut med revisorn?	Telefon eller personligt möte. Viktigt med personlig kontakt.	Via svärfar eller telefon vid fråga om investeringar.	Telefon via ekonomiansvarig.	Ingen kommunikation med revisorn utan med andra delägare som har kunskap om revisionen.	Telefon eller besök.

Om revisionsplikten försvinner i juli 2010

Kommer du att behålla revisorn och revisionen?	Ja, det är en trygghet. Priset är en faktor.	Vet inte.	Kanske, bra för att kvalitetssäkra och lägga över ansvaret.	Ja, men beror på situationen.	Ja, bra med kontroll.
Om inte, kommer du att köpa någon annan tjänst?	Nej	Nej	Hellre en rådgivningstjänst.	-	Nej
Tror du att du kan ha någon nytta av att ha en revisor?	-	Bra om man har frågor.	Kunskap som man saknar.	Trygghet och kunskap.	Kontroll så allt blir rätt och riktigt. Tror dock att ingen annan bryr sig.

Tabell 4.6 – Sammanfattning empiri

5. Analys

I kapitlet analyseras resultatet från den empiriska undersökningen utifrån den teoretiska referensramen. Rubriksättningen och dispositionen följer samma struktur som i teorikapitlet.

5.1 Revisorrollen i mikroföretag

De gjorda undersökningarna visar på att revisorn har flera olika roller i företagen. Samtliga företag anser att revisorn har som primär funktion att utföra revisionen men även en uppgift att ge råd i olika frågor. Rollerna kan delas upp utifrån Mobergs (2003) tre olika roller med utgångspunkt i den lagstadgade revisionsrollen och den rådgivande rollen som delas i ytterligare två delar. Undersökningen visar på att alla fem företagen söker rådgivning hos revisorn i frågor som rör både frågor närliggande till revisionen och rådgivningsfrågor inom andra områden såsom placeringar och ekonomiska frågeställningar.

Revisorn hade en mer eller mindre rådgivande roll i alla de tillfrågade företagen. I två av företagen kunde rådgivning inhämtas från annat håll och revisorn hade därför inte en så stor roll. Båda företagen uttryckte dock att om de inte haft möjlighet till annan rådgivning skulle de utnyttjat revisorn mer. Detta stämmer överens med Svanström (2008) samt Kirby och King (1997) som menar på att revisorn är den mest använda externa supporten i ett mindre företag. Trots att det är den mest använda supporten anser Kirby och King (1997) att företagen inte vänder sig till revisorn vid frågor om specifika ledningsproblem. Anledning är kostnaden och att råden blir för allmänt hållna. Svanström (2008) menar på att rådgivningen till största del sker inom ett närliggande område till revisionen. Resultaten från undersökningen visar på att rådgivningen som efterfrågas mestadels är redovisningsfrågor och andra ekonomiska frågor. Fyra av fem företag är nöjda med de råd de har fått medans det femte företaget hade önskat att revisorn och revisionsbyrån haft mer kunskap om branschen. Den avgörande faktorn för samtliga företag om hur mycket rådgivning som ska utnyttjas är beroende av kostnaden.

Relationen mellan små företag och revisorn säger Marriot och Marriot (2000) består under många år, även om förväntningarna som finns inte uppfylls. I förevarande undersökning anser ett av företagen att det förväntade mervärdet inte uppfyllts, men verkar inte ha några tankar på att byta revisor. Övriga företag är nöjda med sin revisor. En av ägarna har tidigare haft en annan revisor än idag på grund av ett samägande vid starten av företaget. Ägaren uttryckte dock att han tänkte ta tillbaka sin gamla revisor. Det är i linje med Andersson (1995) som menar att företag har stort förtroende för sin revisor och att samarbetet är viktigt. Persson (1991) anser att valet av revisor ofta är väl genomtänkt för att få ut så mycket som möjligt av kontakten. Samtliga företag i studien uppger att de haft en tanke när de valt revisor och utgått från rekommendationer från affärs- och personliga kontakter samt tidigare revisor i samma verksamhet.

Revisorn har ofta en central roll i företagsledarens kontaktnät då de har god inblick i företaget och företagarens ekonomiska förhållanden (Persson, 1991). Det visar sig även hos de tillfrågade företagen där revisorn i tre av fem företag sköter ägarens personliga deklaration.

5.2 Förväntningsgap på revisionen i mikroföretag

Företagens förväntningar på revisorn var olika. Ett företag hade inga förväntningar alls medan de andra förväntade sig en mer rådgivande funktion hos revisorn utöver kontrollfunktionen. Förväntningar som fanns var att revisorn skulle göra det bästa för företaget och hålla koll på alla formella krav som finns. Även att revisorn skulle fungera som rådgivare och som en support kring bokföringen och bokslutet samt att ägaren skulle lära sig mer om redovisningen. Ytterligare en förväntning var att revisorn skulle bistå med ekonomiska lösningar.

Såsom Marriot och Marriot (2000) säger verkar företagen inte ha kunskap om vad revisorn ska utföra enligt lag och god revisions sed utan förväntar sig att revisorn utför mer än den lagstadgade revisionstjänsten samt att företagen ska uppleva ett mervärde av revisionen. Att företagen inte veta vad revisorsrollen innebär kan leda till att ett förväntningsgap uppstår, vilket Porter (1993) menar är skillnaden på vad allmänheten förväntar sig att revisorn ska utföra och vad som rimligen kan förväntas att revisorn uppnår. Ojasalo (2001) talar om orealistiska förväntningar som förväntningar från klienten på revisorn som är omöjliga eller osannolika att uppnå.

Majoriteten av företagen tyckte dock att deras förväntningar på revisorn hade uppfyllts då bokslutet blev bra och de anser sig ha fått de råd som förväntades. Ett företag säger att de tror att revisorn gjort vad som är bäst för företaget. Detta överensstämmer med Johansson (2005) som menar att förväntningsgapet mellan mindre ägareledda företag inte är lika stort som i större företag då företagen har en mer personlig relation till revisorn.

Ett av företagen tycker inte att förväntningarna på revisorn har uppfyllts. Ägaren upplevde att hon inte fick tillräckligt med råd då revisorn inte hade de kunskaper om branschen som behövdes. Hon förväntade sig också att revisorn skulle finnas till hands och kunna ge mer snabba råd. Från början trodde hon även att rådgivningen ingick i revisorns arbete och inte att det medförde en extra kostnad. De förväntningar företaget hade på revisorn skulle kunna hänföras till orealistiska förväntningar och därför har ett förväntningsgap uppstått mellan vad företaget förväntar sig att revisorn ska utföra och vad denne faktiskt rimligen kan utföra (Ojasalo, 2001 & Porter, 1993).

5.3 Revisionskravet

Alla aktiebolag måste ha en godkänd eller auktoriserad revisor. Samtliga företag i studien anlitar en revisor från en mindre revisionsbyrå med som mest 18 anställda. Revisorerna är hemmahörande i Skellefteå för fyra av de fem företagen. Revisorn har som krav att inte utföra revisionsuppdrag som kan rubba företroendet för revisorns opartiskhet och självständighet (FAR SRS 2009). Thorell och Norberg (2005) talar om två problem som finns i och med att alla företag, även mikroföretag, omfattas av revisionsplikten. Det ena problemet är att revisorn vill hålla sig väl med företagsledningen, som kan likställas med ägarna i ett mikroföretag, för att få behålla uppdraget och sälja ytterligare tjänster till företaget. Problem med detta ser ett av de intervjuade företagen. Ägaren anser det viktigt att revisorn inte ger för mycket rådgivning då det kan rubba allmänhetens förtroende för revisorn och revisionen. Han

tycker att revisorns huvudsakliga uppgift ska vara att kontrollera och att revisorn då inte får vara alltför involverad i verksamheten.

Det andra problemet enligt Thorell och Norberg (2005) uppstår då ägaren och styrelsen är samma person vilket medför att den som granskas också väljer revisor. Revisionen sker då uteslutande för utomstående intressenter. Företagen ser dock inget problem med att granskas utan tycker att det är viktigt att företaget kontrolleras så att allt blir rätt utifrån de lagar och regler som finns.

5.4 Vem är intresserad av att ett mikroföretag revideras?

Ett mikroföretag har många runt omkring sig som är intresserade av att dess revision. Det normala som intressenterna intresserar sig för är att revisionen genomförs av en kompetent och oberoende person, att räkenskaperna är i ordning och årsredovisningen är rättvisande (Thorell & Norberg, 2005). Den primära intressenten till företaget är ägaren, som i samtliga intervjuade företag även är företagsledningen och styrelsen.

Resultat från undersökningen visar på att alla företagen ser en nytta med revisionen och att ha en revisor. Att företag utan utomstående ägare ser en intern nytta med revisionen menar även Svanströms (2008). Nyttan som företagen uppger sig uppleva med revisorn skiljer sig mellan företagen. Tre av företagen upplever sig ha nytta av revisorns kunskap i redovisningsfrågor eller andra ekonomiska frågor som de själva saknar. Annan nytta av revisorn som företagen uppger att de upplever är att revisorn skapar en trygghet för företagaren att all redovisning är korrekt utförd och att det inte är något problem om en skatterevision skulle behöva genomgås. Även att ansvaret på att allt är rätt läggs över på revisorn och att revisorn kvalitetssäkrar företagets redovisning gentemot andra upplevs som en nytta. Det skiljer sig från ett av företagen som inte tror att någon annan bryr sig om företaget genomgår revision eller inte. Däremot upplever företaget att kontrollfunktionen, att all redovisning blir rätt och riktigt, är viktig.

Den nytta som företagen i undersökningen säger att de upplever med revisionen stämmer överens med uppfattningen enligt resultaten från Svanströms studie publicerad i tidsskriften Balans (Svanström, 2006). Tabone och Baldacchino (2003) hävdar att revisionen verkar avskräckande för att göra fel och medför en positiv effekt på ägare och anställda att öka sin kunskap för ekonomifrågorna. Detta stämmer endast i de fall där ägaren har ett intresse för dessa frågor. De företag som endast är intresserade av verksamheten de bedriver, litar på att ekonomiansvarig och revisorn gör ett bra arbete för att allt ska bli rätt och på bästa sätt för företaget.

Företagen som undersökts svarade i fyra av fem fall att de troligtvis skulle behålla revisorn även om den lagstadgade revisionsplikten försvann. En företagare kunde inte svara på frågan. Att företagen vill behålla revisorn kan tyda på att även företag utan utomstående ägare efterfrågar revisionen till skillnad från Svanström (2008) som menar att företag med utomstående ägare i högre grad efterfrågar revision.

I likhet med i Svanströms undersökning (2008) ser de intervjuade företagen ett problem med kostnaderna för revisorn, revisionen och eventuell rådgivning. Ett av företagen menar på att det är billigare att sköta så mycket som möjligt av det administrativa själv då företags personalkostnader är avsevärt lägre än kostnaden för att anlita revisorn. Ett annat tror att priserna kommer att pressas i samband med ett eventuellt avskaffande av revisionsplikten. Sammantaget kan sägas att alla är intresserade av att anlita en revisor men till ett lägre pris.

Svanström (2008) menar att efterfrågan på revisionen styrs av vilken intern nytta företagen har av revisionen. Han tror att kontrollfunktionen har mindre betydelse och att det med stor sannolikhet är företag med en relation till revisorn som fortsättningsvis kommer att behålla revisorn. Företagen i undersökningen har inte haft sin revisor mer än ett till två år och verkar inte ha utvecklat någon närmare relation till revisorn. Snarare verkar priset och möjlighet till rådgivning vara faktorer som företagen anser viktiga i frågan om att behålla revisorn om revisionsplikten försvinner.

Företagens övriga intressenter såsom kreditgivare, kunder och anställda verkar inte ses som primära intressenter av företagen. Däremot säger tre av företagen att revisionen är viktigt att genomgå gentemot samhället, då Skatteverket står för den slutliga kontrollen för att allt är rätt utfört.

6. Slutdiskussion

I kapitlet presenteras slutsatserna utifrån den uppställda frågeställningen och uppsatsens syfte. Kapitlet avslutas med egna reflektioner kring ämnet och förslag till fortsatta studier inom området.

6.1 Slutsatser

Syftet med uppsatsen var att beskriva vad nystartade mikroföretag har för förväntningar och uppfattning av revisionen och revisorn, och vad får de ut av denna tjänst. Slutsatserna återges utifrån uppsatsens frågeställningar.

Vilka förväntningar hade mikroföretag på revisionen och revisorn när företagen startades?

Företagens förväntningar på revisorn är att denne ska ha en kontrollerande funktion och att revisorn ska bidra med rådgivning. Rådgivningen som förväntas är inom det närliggande området till revisionen och andra ekonomiska frågor. Revisorn förväntas även ha kunskap om den bransch inom vilken klienten verkar. Problemen som finns vad gäller företagen är att de inte riktigt har kunskap om vad revisorsrollen egentligen innebär och därför kan förväntningarna på vad revisorn ska göra bli orealistiska vilket medför att ett förväntningsgap uppstår.

Efter första revisionen, uppfylldes förväntningarna på revisionen och revisorn?

Majoriteten av företagen är nöjda med revisionen och vad revisorn har uträttat. Företagen har stort förtroende för revisorn och tycker att samarbetet är viktigt vilket även visar sig genom att revisorn i flera fall även upprättat ägarnas privata deklARATIONER. Att förväntningarna har uppfyllts kan vara ett tecken på att mikroföretag har en mer personlig relation till revisorn och därför bli inte förväntningsgapet så stort. Ytterligare en faktor kan vara att företagarna vid valet av revisor har varit noggranna. Men även om företagaren inte fått det mervärde som önskats verkar det ändå så att man som företagare behåller revisorn.

Hur kommer mikroföretagen att handla om revisionsplikten försvinner?

Företagen tycker idag att det är viktigt att bokföringen granskas och kontrolleras så att allt blir rätt utifrån de lagar och rekommendationer som finns. Företagen ser en nytta med att revisorn har kunskap i redovisningsfrågor och andra ekonomiska frågor som de själva saknar. Majoriteten av företagen uppger att de kommer att behålla revisorn om den lagstadgade revisionsplikten tas bort. Detta trots att företagen endast har intern nytta av revisionen då de inte har några utomstående ägare som har intresse i revisionen, vilket skiljer sig från vad som framkommit i tidigare forskning. Viktiga anledningar till varför företagen vill behålla revisorn är att det ger trygghet att allt blir rätt, exempelvis vid en skatterevision. Revisionen är en kvalitetssäkring för företaget samt att ansvaret för bokslutet läggs över på revisorn. Andra avgörande faktorer verkar vara möjligheten till rådgivning och priset på tjänsterna då samtliga företag anser att priset är för högt idag.

6.2 Förslag till fortsatta studier

En möjlighet till fortsatta studier inom området vore att göra en kvantitativ undersökning om hur mikroföretag ställer sig till avskaffandet av revisionsplikten. Det skulle kunna ge mer generella slutsatser om hur företagen tänker om frågan.

Om revisionsplikten verkligen avskaffas uppkommer många intressanta frågeställningar. Direkt efter avskaffandet vore en intressant studie att undersöka hur många mikroföretag som valt att ha kvar revisorn respektive valt att inte ha någon revisor och vilka faktorer som varit avgörande för företagets beslut. När det gått några år efter avskaffandet skulle det vara intressant med en undersökning om de mikroföretag som inte valt att ha kvar revisorn är nöjda med sitt val och om de istället valt att köpa någon annan tjänst än revisionstjänsten.

6.3 Egna reflektioner

Jag trodde att företagen skulle vara mer negativt inställda till att medverka i undersökningen så jag blev överraskad när det var så pass lätt att hitta respondenter och att de var intresserade av att svara på mina frågor. Jag hade förväntat mig att företagen inte skulle vilja ha kvar revisorn då det medför en stor kostnad för företagen som är små och som inte har så komplicerad verksamhet. Det förvånade mig att företagen trots allt såg en så stor nytta med revisorns arbete att det skulle vara värt att behålla även om det inte var ett tvång.

Referenslista

Aktiebolagslag (2005:551).

American Institute of Certified Public Accountants (AICPA). (1978). *Commission on Auditors Responsibilities: Report, Conclusions and Recommendations*. New York: The Commission.

Andersen, I. (1998). *Den uppenbara verkligheten*. Lund: Studentlitteratur.

Andersson, J. (1995). *Bilder av Småföretagares ekonomistyrning*. Licentiatavhandling. Linköpings universitet.

Befring, E. (1994). *Forskningsmetodik och statistik*. Lund: Studentlitteratur.

Bell, J. (2006). *Introduktion till forskningsmetodik*. Lund: Studentlitteratur.

Berry, A. & Robertson, J. (2006). Overseas bankers in the UK and their use of information for making lending decisions: Changes form 1985. *The British Accounting Review*, Vol.38: 175-191.

Bryman, A. (1997) *Kvantitet och kvalitet i samhällsvetenskaplig forskning*. Lund: Studentlitteratur.

Commission Recommendation of 6 May 2003 concerning the definition of micro, small and medium-sized enterprises (2003/361/EC).

Diamant, A. (2004). *Revisors oberoende, om den svenska oberoenderegleringens utveckling, dess funktion och konstruktion*. Doktorsavhandling, Juridiska institutionen, Uppsala universitet.

Direktiv 2006:96, Revisorer och revision; genomförande av EG-direktiven m.m.

Direktiv 2006:128, Tilläggsdirektiv till Utredningen om revisorer och revision; genomförande av EG-direktiv m.m. (2006:96).

ECON. (2007). *Den samhällsekonomiska nyttan av revision*. ECON-Rapport nr. 2007-092.

Ejvegård, R. (1993). *Vetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur.

Ejvegård, R. (2003). *Vetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur.

Eriksson, M. *Allt om revision*. Hämtad 2009-04-03 från <http://alltomrevision.wordpress.com>

Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/46/EG av den 14 juni 2006 om ändring av rådets direktiv 78/660/EEG om årsbokslut i vissa typer av bolag.

FAR Förlag. (2005). *Revision: en praktisk beskrivning*. Stockholm: FAR förlag.

FAR Förlag. (2006). *Revision: en praktisk beskrivning*. Stockholm: FAR förlag.

Farr, R. & Timm, P. (1994). *Business research: An informal guide*.

FAR SRS. (2009). *Hemsida*. Hämtad 2009-03-11 från www.farssrs.se

Gillham, B. (2008). *Forskningsintervjun: tekniker och genomförande*. Lund: Studentlitteratur.

Halling, P. (2005). Revision i små företag – Revisionen fyller viktig funktion anser Ekobrottsmyndigheten. *Balans* nr. 5/2005 s. 21-22.

Halvorsen, K. (1992). *Samhällsvetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur.

Holme, I.M. & Solvang, B.K. (1997). *Forskningsmetodik. Om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Andra upplagan. Lund: Studentlitteratur.

Johansson, S-E. Varför har vi revisorer och vad ska de uträtta?. S. 24-44. Johansson, S-E., Häckner, E. & Wallerstedt, E (red). (2005). *Uppdrag revision. Revisionsprofessionen i takt med förväntningarna?* Stockholm: SNS Förlag.

Kirby, D.A. & King, S.H. (1997). Accountants and Small Firm Development: Filling the Expectation Gap. *The Service Industries Journal*, Vol.17, No.2: 294-304.

Koh, H. C. & Woo, E. S. (1998). The expectation gap in auditing. *Managerial Auditing Journal*, 13 (3): 147-154.

Liggio, C. D. (1974). The expectation gap. The accountant's legal waterloo. *Journal of Contemporary Business*, 3 (3): 27-44.

Marriot, N. & Marriot, P. (2000). Professional accountants and the development of a management accounting service for the small firm: barriers and possibilities. *Management accounting research*, Vol. 11, No.4: 475-492.

Moberg, K. (2003). *Bolagsrevisorn*. Stockholm: Norstedts Juridik AB.

Ojasalo, J. (2001). Managing Expectations in Professional Services. *Managing Service Quality*, 11 (3): 200-212.

Olsson, H. & Sörensen, S. (2001). *Forskningsprocessen: kvalitativa och kvantitativa perspektiv*. Stockholm: Liber.

- Persson, O. (1991). *Att leva som småföretagare – En studie om företagande, livssituation och stress*. Doktorsavhandling, Psykologiska institutionen, Göteborgs universitet.
- Porter, B. (1993). An empirical study of the audit expectation-performance gap. *Accounting and Business Research*, 24 (Winter): 49-68.
- Regeringens proposition 1981/82:171 om revisorers kompetens m.m.
- Revisionsstandard i Sverige, RS 300.
- Rådets fjärde direktiv 78/660/EEG av den 25 juli 1978 grundat på artikel 54.3 g i fördraget om årsbokslut i vissa typer av bolag.
- Saunders, M., Lewis, P. & Thornhill, A. (2003). *Research methods for business students*. Harlow : Financial Times/Prentice Hall.
- Shaikh, J. M. & Talha, M. (2003). Credibility and expectation gap in reporting on uncertainties. *Managerial Auditing Journal*, 18 (6/7): 517-529.
- Skatteverkets yttranden, Avskaffande av revisionsplikten för små företag (SOU 2008:32); remiss 2008-06-23, Dnr. 131-222668-08/112.
- SOU 2008:32 Avskaffande av revisionsplikten för små företag. Delbetänkande av Utredningen om revisorer och revision.
- Svanström, T. (2004). *Revisorn som rådgivare. En studie av mindre och medelstora företags relation till revisorn*. Licentiatuppsats, FE-publikationer: 2004:179. Handelshögskolan vid Umeå universitet.
- Svanström, T. (2006). Företagen vill behålla revisionsplikten, *Balans* nr. 11/2006 s. 29-31.
- Svanström, T. (2008). *Revision och rådgivning: efterfrågan, kvalitet och oberoende*. Doktorsavhandling, Umeå Universitet.
- Svensson, B. (2003). *Redovisningsinformation och bedömning av små och medelstora företags kreditvärdighet*. Doktorsavhandling, Uppsala universitet.
- Tabone, N. & Baldacchino, P.J. (2003). The statutory audit of owner-managed companies in Malta. *Managerial Auditing Journal*, Vol.18, No.5: 387-398.
- Thorell, P. & Norberg, C. (2005). *Revisionsplikten i små aktiebolag*. Utredning på uppdrag av Svenskt Näringsliv. Mars 2005.
- Wallace, W. (1981). *The economic role of the audit in free and regulated markets*. Hämtad 2009-04-26 från <http://raw.rutgers.edu/raw/wallace/homepage.html>

Bilaga 1 – Intervjuguide

Vad har du för position i företaget?

Hur många anställda är det i företaget?

Vem sköter den administrativa hanteringen?

Före första revisionen, när företaget startades

Hur skedde urvalet av revisor och varför valdes en viss revisor?

För vilket företag jobbar revisorn?

Vad hade du för tankar om revisorn och revisionen när du startade företaget?

Vad hade du för behov av en revisor?

Vad hade du för förväntningar på revisorn och revisionen?

Anlitas revisorn till någon annan tjänst än enbart revisionstjänsten?

Efter första revisionen

När du ser tillbaka på valet av revisor, uppfylldes dina förväntningar på revisorn och revisionen?

Har revisorn bidrag med något mer än att bara revidera?

Har du upptäckt nya behov av revisorn?

Hur ser er kommunikation ut med revisorn?

Om revisionsplikten försvinner i juli 2010

Kommer du att behålla revisorn och revisionen om den lagstadgade revisionsplikten försvinner?

Om inte, kommer du att köpa någon annan tjänst?

Vilken typ av tjänst och varför kommer du att köpa den?

Tror du att du kan ha någon nytta av att ha en revisor?

Avslutning

Vill du läsa igenom svaren innan jag använder materialet?

Vill du vara anonym?